

Suvestinė redakcija nuo 2020-08-28

Įsakymas paskelbtas: TAR 2018-06-28, i. k. 2018-10681

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS PROKURORAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL REKOMENDACIJŲ DĖL TURTO TYRIMO PATVIRTINIMO**

2018 m. birželio 27 d. Nr. I-219
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, 16 straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u pridedamas Rekomendacijas dėl turto tyrimo.
2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2013 m. kovo 19 d. įsakymą Nr. I-73 „Dėl Rekomendacijų dėl finansų tyrimo tvirtinimo“.
3. S k e l b i u šį įsakymą Teisės aktų registre.
4. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2019 m. vasario 4 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-413](#), 2018-12-31, paskelbta TAR 2018-12-31, i. k. 2018-22011

Generalinis prokuroras

Evaldas Pašilis

SUDERINTA

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
2018 m. birželio 15 d. raštu Nr. (29.2-31-3)-R-3444

REKOMENDACIJOS DĖL TURTO TYRIMO

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rekomendacijų dėl turto tyrimo (toliau – Rekomendacijos) paskirtis – užtikrinti nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimą, konfiskuotino turto efektyvų suradimą ir galimą paėmimą valstybės nuosavybėn, nustatyti turto tyrimo pradėjimo, atlikimo, užbaigimo ir turto paieškos tvarką, apibrėžti pagrindinius duomenų šaltinius ir bendradarbiavimo su tam tikromis institucijomis principus.

2. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu (toliau – BK), Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (toliau – BPK), Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – CK), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – CPK) ir kitais teisės aktais.

3. Rekomendacijose vartojamos sąvokos:

3.1. **Tiriamasis** – asmuo, dėl kurio atliekamas turto tyrimas.

3.2. **Turto tyrimas** – ikiteisminiame tyrime atliekamas tyrimas, kurio metu renkama informacija apie bet kokio pavidalo asmens turtą, jo įgijimo, perleidimo aplinkybes ir istoriją.

4. Turto tyrimo tikslas – rasti aktualiu laikotarpiu buvusį ir esamą tiriamojo turtą, siekiant aiškiai atriboti teisėtą turtą nuo neteisėto ir, esant teisiniams pagrindams, pritaikyti teisės aktų numatytas teises priemones. Turto tyrimo metu siekiama surasti ir nustatyti:

4.1. konfiskuotiną turtą, t. y.:

4.1.1. nusikalstamos veiklos rezultatą ar jo vertę atitinkantį turtą (BK 72 straipsnis);

4.1.2. turtą, neproporcingą asmens teisėtoms pajamoms, kai yra pagrindas manyti, kad turtas gautas nusikalstamu būdu, ar jo vertę atitinkantį teisėtai turimą turtą (BK 72³ straipsnis);

4.2. turtą galimam civilinio ieškinio užtikrinimui (BPK 116 straipsnis).

5. Turto tyrimas turėtų būti atliekamas kriminalinės žvalgybos tyrimo metu ir gali būti atliekamas gauto skundo, pareiškimo ar pranešimo duomenų patikslinimo metu (BPK 168 straipsnis) *mutatis mutandis* šių Rekomendacijų nustatyta tvarka. Esant poreikiui kriminalinės žvalgybos pagrindinės institucijos gali nustatyti atskiras turto tyrimo, atliekamo kriminalinės žvalgybos tyrimo metu, rekomendacijas.

6. Turtui iš kaltininko paimti BK 72 straipsnyje numatytas turto konfiskavimas, BK 72³ straipsnyje – išplėstinis turto konfiskavimas. BPK 116 straipsnyje numatyta, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas turi imtis priemonių galimam civiliniam ieškiniui užtikrinti, t. y. surasti turtą ir laikinai apriboti nuosavybės teisę į jį. BPK 170¹ straipsnyje numatyta pareiga prokurorui imtis priemonių turto, kuris atitinka BK 72 ir 72³ straipsniuose nurodytus požymius, suradimui ir jo galimam konfiskavimui užtikrinti. Neteisėtai įgytam turtui paimti įstatymų leidėjas numatė BK 189¹ (Neteisėtas praturtėjimas) ir 216 (Nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimas) straipsnius.

II SKYRIUS TURTO TYRIMO PRADĖJIMO PAGRINDAI

7. Turto tyrimas atliekamas tiriant nusikalstamas veikas, susijusias su turtine nauda, tiesiogiai ar netiesiogiai gauta iš nusikalstamos veikos.

8. Atliekant turto tyrimą, kartu turi būti atliekamas ir tiriamojo šeimos narių, artimųjų giminaičių ar kitų susijusių asmenų, su kuriais vedamas bendras ūkis, turto tyrimas.

9. Tiriamojo šeimos narių, artimųjų giminaičių ir kitų susijusių asmenų, su kuriais nevedamas bendras ūkis, turto tyrimas atliekamas tais atvejais, kai gaunama duomenų apie tiriamojo ir šių asmenų galimai apsimestinius ar tariamus turtinius sandorius arba turtinius sandorius, kurių vertė daugiau nei 250 MGL, arba jų turimą didelės vertės (daugiau nei 500 MGL) turta.

10. Turto tyrimą būtina atlikti, kai:

10.1. atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl nusikaltimų, kuriais gaunama daugiau nei 500 MGL nusikalstama turtinė nauda, išvengiama daugiau nei 500 MGL turtinės prievolės arba ji panaikinama (sutaupomos išlaidos);

10.2. nustatoma organizuota grupė arba nusikalstamas susivienijimas, kurių galimos neteisėtos pajamos viršija 500 MGL;

10.3. nustatomas nusikalstamo verslo vykdymo atvejis, kai galimas nusikalstamas pelnas viršija 500 MGL (pvz., tyrimuose dėl neteisėto vertimosi ūkine, komercine, finansine, profesine veikla, apgaulingo apskaitos tvarkymo, neįtraukiant į apskaitą produkcijos gavimo, pardavimo, pajamų ir pan.);

10.4. aptinkamas neaiškios kilmės turtas, kurio vertė daugiau kaip 500 MGL (BK 189¹ straipsnis) arba 250 MGL (esant galimybei taikyti išplėstinį turto konfiskavimą);

10.5. atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimo (BK 216);

10.6. atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl šių korupcinių nusikaltimų: kyšininkavimo (BK 225 straipsnio 1–3 dalys), prekybos poveikiu (BK 226 straipsnio 1–4 dalys), papirkimo (BK 227 straipsnio 3 dalis), piktnaudžiavimo (BK 228 straipsnio 2 dalis);

10.7. atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl teroristinių ir su teroristine veikla susijusių nusikaltimų (BK 252¹ straipsnis).

11. Prokuroro, ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovo sprendimu turto tyrimas gali būti atliekamas ir kitais atvejais, atsižvelgus į bylos pobūdį, asmens procesinę padėtį, žalos atlyginimo perspektyvas ir kitas svarbias aplinkybes.

III SKYRIUS TURTO TYRIMO PRADŽIA IR TURINYS

12. Turto tyrimas pradedamas nustačius bent vieną iš Rekomendacijų 10 ar 11 punktuose nurodytų turto tyrimo pagrindų.

13. Turto tyrimo pradžia įforminama Turto tyrimo pažymos (priedas) pirmojoje dalyje nurodant turto tyrimo pradėjimo datą ir pagrindą (pagrindus). Šį veiksma atlieka ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras.

14. Turto tyrimo kryptys, siektini tikslai, veiksmai, jų atlikimo terminai, vykdytojai ir kitos aplinkybės numatomos turto tyrimo plane, kuris turi būti suderintas su atitinkamos ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovu ir patvirtintas ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio prokuroro. Turto tyrimo planas rengiamas Integruotoje baudžiamojo proceso informacinėje sistemoje (toliau – IBPS) kaip Ikiteisminio tyrimo plano sudėtinė dalis. Sudėtinguose, didelės apimties ikiteisminiuose tyrimuose rekomenduojama IBPS sudaryti atskirą turto tyrimo planą.

15. Turto tyrimo proceso metu atliekama turto paieška, nustatomos pajamos ir išlaidos, užfiksuojami duomenys apie nusikalstamomis veikomis padarytos žalos atlyginimo užtikrinimą, atliekama turto, pajamų ir išlaidų analizė ir teisinis vertinimas.

16. Turto tyrimas laikomas baigtu, kai atlikus turto paiešką, išanalizavus gautus duomenis ir įvertinus asmens pajamų ir išlaidų teisėtumą pasiekiamas turto tyrimo tikslas arba kai baigiamas ikiteisminis tyrimas.

17. Turto tyrimo pabaiga įforminama pasirenkant vieną iš Turto tyrimo pažymos rezoliucinėje dalyje nurodytų sprendimų. Šis sprendimas turi būti suderintas su atitinkamos

ikiteisminio tyrimo įstaigos ar jos padalinio vadovu ir patvirtintas ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio prokuroro.

IV SKYRIUS

TURTO TYRIMO PAŽYMOS PILDYMO TVARKA, DUOMENŲ APIE TURTA, PAJAMAS IR IŠLAIDAS VERTINIMAS

18. Turto tyrimo pažymą sudaro šie skyriai:

18.1. I skyriuje nurodomi duomenys apie tiriamąjį, t. y. vardas, pavardė, asmens kodas, faktinė ar deklaruota gyvenamoji vieta, statusas, vaidmuo ikiteisminiame tyrime, darbovietė (-ės), ūkinė, komercinė ar kita veikla, taip pat nurodomi duomenys apie juridinį asmenį, kurio valdymo organo narys arba dalyvis, valdantis ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų juridinio asmens akcijų (pajaus, įnašų ir pan.), yra asmuo, ir juridinį asmenį, kurio valdymo organo narys arba dalyvis, valdantis ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų juridinio asmens akcijų (pajaus, įnašų ir pan.), asmuo nėra, tačiau jį realiai valdo per kitus asmenis. Jeigu rengiama bendra šeimos turto tyrimo pažyma, nurodomi su kiekvienu šeimos nariu, artimuoju giminaičiu ar kitu susijusiu asmeniu, su kuriais vedamas bendras ūkis, susiję duomenys ir jų ryšys su tiriamuoju.

18.2. II skyriuje nurodomi duomenys apie:

18.2.1. Asmens (šeimos) turimą turtą (Lietuvoje ir užsienyje), t. y.: nuosavybės teise asmeniui priklausantį turtą; turtą, valdomą, naudojamą, disponuojamą per kitus asmenis, kurių vardu turtas registruotas nuosavybės teise; turto vertę; skirtą laikiną nuosavybės teisės apribojimą; Lietuvos Respublikoje ir užsienyje registruotą nekilnojamąjį turtą, nebaigtus ar laikinus statinius; privalomą registruoti asmens kilnojamąjį turtą; asmens turimus vertybinius popierius, kriptovaliutas; asmens turimus brangius meno kūrinius, brangakmenius, juvelyrinius dirbinius, tauriuosius metalus, antikvarines vertybes ir kitus vertingus daiktus; esantį turtą, faktiškai valdomą per kitus asmenis, kurių vardu turtas registruotas; asmens turimą grynųjų pinigų likutį (santaupas), finansų įstaigų sąskaitose esančius pinigus; indėlius tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir bendrą turto vertę (eurais).

18.2.2. Asmens (šeimos) turėtas pinigines lėšas tiriamojo laikotarpio pradžioje (Lietuvoje ir užsienyje), t. y.: turimą pinigų likutį (santaupas) grynaisiais pinigais, kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose.

18.2.3. Asmens (šeimos) tiriamuoju laikotarpiu gautas teisėtas pajamas (Lietuvoje ir užsienyje), t. y.: Lietuvos Respublikoje ir užsienyje oficialiai gautas pajamas, susijusias su darbo santykiais, ar pajamas, gautas iš vykdomos veiklos (pvz., turto nuomos ir pan.), taip pat nedarbo išmokas, kitas socialines pašalpas (lėšas), gautas dovanas pinigais ir paveldėtas pinigines lėšas, paimtas paskolas, kitas gautas pinigines lėšas, gautas pajamas iš dividendų, palūkanų, vertybinių popierių, kriptovaliutų, žetonų apyvartos ar kitų operacijų su turtinėmis teisėmis, taip pat kitas deklaruotas ar kitu teisėtu būdu gautas pajamas, gautas pajamas už parduotą nekilnojamąjį, registruotą kilnojamąjį turtą, ir bendrą teisėtų pajamų sumą (eurais).

18.2.4. Asmens (šeimos) tiriamuoju laikotarpiu patirtas išlaidas (Lietuvoje ir užsienyje), t. y.: Lietuvos Respublikoje ir užsienyje patirtas išlaidas nekilnojamajam ir registruotam kilnojamajam turtui (kelių transporto priemonėms, traktoriams, vidaus vandenų ar jūrų laivams, orlaiviams, žemės ūkio technikai, ginklams ir kt.), kitiems brangiems daiktams ir objektams (meno kūriniams, brangakmeniams, juvelyriniams dirbiniams, tauriesiems metalams, antikvarinėms vertybėms, gyvūnams, augalams, buitinei technikai ir kt.), vertybiniams popieriams (akcijoms, taupymo ląkstams ir pan.) įsigyti, investicijos į juridinių asmenų veiklą (įnašai, paskolos ar turto perleidimai), investicinių draudimų, pensijų fondų įmokos, kitiems asmenims suteiktos (grąžintos) paskolos, sumokėtos palūkanos, dovanos piniginėmis lėšomis ar kiti pinigų pervedimai, išlaidos ūkio reikmėms, kitos sąnaudos turtui ar įsipareigojimams administruoti, pragyventi ir kitos išlaidos, išlaidos siekiant vykdyti ar vykdant BK uždraustą veiką, ir bendra patirtų išlaidų suma (eurais).

18.3. III skyriuje nurodomi duomenys apie nusikalstamomis veikomis padarytos žalos atlyginimo užtikrinimą, t. y. duomenys apie nusikalstama veika padarytos žalos dydį (eurais), kiek

iš viso užtikrinta žalos atlyginimo (eurais), savanoriškai atlygintos nusikalstama veika padarytos žalos dydį ir sugrąžinto turto vertę (eurais), turto, į kurį laikinai apribota nuosavybės teisė, ir paimto turto (daiktų), kuriam netaikomas laikinas nuosavybės teisės apribojimas, vertę (eurais), ir duomenys apie nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo užtikrinimą (procentais).

18.4. IV skyriuje nurodomi duomenys apie pinigų likutį (santaupas) grynaisiais pinigais, kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose tiriamojo laikotarpio pradžioje, turto tyrimo metu nustatytą bendrą gautų teisėtų pajamų sumą, bendrą tiriamojo laikotarpio pradžioje turimų piniginių lėšų ir gautų pajamų sumą, turto tyrimo metu nustatytą išlaidų sumą, pinigų likutį (santaupas) grynaisiais pinigais, finansų įstaigų sąskaitose, indėlius tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir skirtumą tarp teisėtų pajamų ir išlaidų. Duomenys apskaičiuojami susumavus Turto tyrimo pažymos II skyriaus 3–6 eilučių duomenis.

19. Pasirenkant tiriamojo laikotarpio pradžią būtina atsižvelgti į tai, kad pagal BK 189¹ straipsnį baudžiamojon atsakomybėn traukiami tik asmenys, kurie BK 189¹ straipsnyje nustatytus požymius atitinkantį turtą turi po 2010 m. gruodžio 11 d., taip pat į tai, kad BK 72³ straipsnis, numatantis išplėstinio turto konfiskavimo taikymą, įsigaliojo 2010 m. gruodžio 11 d., todėl ši baudžiamoji poveikio priemonė taikoma tik tam turtui, kuris įgytas po įstatymo įsigaliojimo dienos, ir tik tuo atveju, jei šis turtas įgytas (ar kaltininko perleistas kitiems asmenims) per penkerius metus iki nusikalstamos veikos padarymo.

20. Tiriamojo laikotarpio pradžia turi sutapti su tam tikrų kalendorinių metų sausio 1 diena.

21. Jeigu turto tyrimas atliekamas dėl Rekomendacijų 8 punkte nurodytų asmenų, rengiama bendra šeimos Turto tyrimo pažyma, o jeigu turto tyrimas atliekamas dėl Rekomendacijų 9 punkte nurodytų asmenų – dėl kiekvieno tiriamojo rengiama atskira Turto tyrimo pažyma. Duomenys pildomi iš viešai prieinamų šaltinių, žinybinių registrų ir duomenų bazių, turimos kriminalinės žvalgybos informacijos, procesinių veiksmų protokolų. Turto tyrimo pažyma papildoma, tikslinama kiekvienu atveju, kai gaunama papildomų duomenų.

22. Turto tyrimo pažymoje nurodomos apskaičiuotos per visą turto tyrimo laikotarpį gautų pajamų ir patirtų išlaidų sumos.

23. Turto vertė nurodoma vadovaujantis sandorio metu nustatytomis rinkos vertėmis (proceso dalyvių apklausos, vertintojų ir nekilnojamojo turto registrai, išrašai iš internete buvusių skelbimų), o jeigu yra duomenų, nurodoma reali sandorio vertė su nuoroda, koku baudžiamoji proceso ar kriminalinės žvalgybos veiksmu ir kada tai užfiksuota.

24. Tiriamajam pateikus duomenis apie iki tiriamojo laikotarpio pradžios turėtas teisėtas pinigines lėšas, šių lėšų teisėtumą tikslinga tikrinti, bet ne anksčiau kaip nuo 2003 m. gruodžio 31 d., kai vyko vienartinis gyventojams nuosavybės teise priklausančio turto ir turimų piniginių lėšų deklaravimas. Nustačius, kad asmuo pagal Lietuvos Respublikos vienartinio gyventojų turto deklaravimo įstatymą deklaravo pinigines lėšas nesant duomenų apie tokių lėšų nusikalstamą kilmę, preziumuojamas jų įgijimo teisėtumas.

25. Privaloma užpildyti tas Turto tyrimo pažymos eilutes, kurių duomenys naudojami Turto tyrimo pažymos IV skyriuje ir kuriais remiantis galima įvertinti, ar tikslingas tolesnis analizės etapas, t. y. ar tikslinga skirti specialistams užduotį atlikti asmens ūkinės, finansinės veiklos įvertinimą, pradėti ikiteisminį tyrimą dėl galimai padarytos nusikalstamos veikos, numatytos BK 189¹ straipsnyje, ar perduoti informaciją Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) vertinti pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymą (toliau – Mokesčių administravimo įstatymas).

26. Turto tyrimas baigiamas pasirenkant vieną iš Turto tyrimo pažymos rezoliucinėje dalyje nurodytų sprendimų:

26.1. baigti turto tyrimą, kai visiškai (100 proc.) užtikrintas nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimas ir (ar) teisėtos pajamos viršija išlaidas (turtas įgytas teisėtomis pajamomis), ir (ar) nėra pagrindo pradėti kitos galimai padarytos nusikalstamos veikos tyrimo ar išplėstinio turto konfiskavimo procedūros;

26.2. baigti turto tyrimą ir perduoti informaciją VMI vertinti pagal Mokesčių administravimo įstatymą, kai visiškai (100 proc.) užtikrintas nusikalstama veika padarytos žalos

atlyginimas ir (ar) nėra pagrindo pradėti kitos galimai padarytos nusikalstamos veikos tyrimo ar išplėstinio turto konfiskavimo procedūros ir kai išlaidos viršija teisėtas pajamas ir yra pagrindas manyti, kad asmens pajamos nėra apmokestintos teisės aktų nustatyta tvarka ar turtas įsigytas už teisės aktų nustatyta tvarka neapmokestintas lėšas;

26.3. skirti užduotį atlikti objektų tyrimą atliekamame ikiteisminiame tyrime, kai išlaidos viršija teisėtas pajamas daugiau nei 250 MGL ir yra pagrindas manyti, kad asmeniui galėtų būti skiriama baudžiamojo poveikio priemonė – išplėstinis turto konfiskavimas arba turto konfiskavimas, kai ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas dėl BK 189¹ straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos ir išlaidos viršija teisėtas pajamas daugiau nei 500 MGL, taip pat kitais atvejais, kai yra pagrindas skirti užduotį atlikti objektų tyrimą. Gavus specialisto išvadą priimami sprendimai dėl tolesnių turto tyrimo veiksmų tikslingumo.

26.4. inicijuoti Lietuvos Respublikos civilinio turto konfiskavimo įstatyme nustatytą turto civilinio konfiskavimo procedūrą, kai yra pagrindas manyti, kad turtas ir iš jo gauta turtinė nauda nėra gauti teisėtu būdu ir kai šio turto bendra vertė neatitinka Lietuvos Respublikos civilinio turto konfiskavimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodyto asmens ar asmenų teisėtų pajamų ir šis skirtumas viršija 2 000 bazinių bausmių ir nuobaudų dydžio sumą.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [I-270](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2020-08-27, i. k. 2020-17940

V SKYRIUS TURTO PAIEŠKA

27. Rekomendacijose turtu laikomi tie civilinių teisių (nuosavybės) objektai, kurie turi objektyvią ekonominę vertę ir kuriuos galima įvertinti pinigine išraiška.

28. Nuosavybės teisė – tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti (CK 4.37 straipsnio 1 dalis).

29. Savininkas turi teisę perduoti kitam asmeniui visą nuosavybės teisės objektą ar jo dalis, ar tik konkrečias teises – teisę valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti (CK 4.37 straipsnio 2 dalis). Dėl to savininkas nuosavybės teisės į turtą nepraranda.

30. Atliekant turto tyrimą kiekvienu atveju pirmiausia turi būti atliekama nekilnojamojo ir registruoto kilnojamojo turto, turimų vertybinių popierių, pinigų, esančių kredito, mokėjimo, elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose, paieška ir nustatymas. Kito turto paieška, įvertinus turto paieškos tikslingumą ir proporcingumą, atliekama gavus duomenų, leidžiančių manyti, kad asmuo gali turėti ir kito turto.

31. Turto tyrimo metu nustatomas šis turtas:

31.1. visas tiriamojo vardu registruotas ar faktiškai jam priklausantis bet koks nekilnojamas ir kilnojamas turtas;

31.2. tiriamojo šeimos nariams, artimiesiems giminaičiams ir kitiems susijusiems fiziniams ir juridiniams asmenims turto tyrimo laikotarpiu perleistas didelės vertės, t. y. didesnės negu 250 MGL, registruotas nekilnojamas ir kilnojamas turtas;

31.3. kitų asmenų vardu registruotas tiriamojo ar su juo susijusių asmenų turtas, paslėptas sudarant apsimestinius ar tariamus sandorius;

31.4. turtas, kurio priklausomybė tiriamajam ar su juo susijusiems asmenims kitaip slepiama (turtas neprivalomas registruoti, tačiau saugomas pas kitus asmenis ir pan.);

31.5. tiesiogiai ar netiesiogiai iš uždraustos veikos gautas bet kokio pavidalo turtas, t. y. gautas kaip turtinė nauda dėl valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens veikimo ar neveikimo, vykdant jam suteiktus įgaliojimus, tiriant korupcinius nusikaltimus, numatytus BK 225 straipsnio 1–3 dalyse, BK 226 straipsnio 1–4 dalyse, BK 227 straipsnio 3 dalyje, BK 228 straipsnio 2 dalyje. Tiriant nusikalstamas veikas, numatytas BK 226 straipsnio 1–4 dalyse ir BK 227 straipsnio 3 dalyje, turi būti nustatyta ne tik dėl valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens veikimo ar neveikimo, vykdant jam suteiktus įgaliojimus, gauta turtinė nauda, bet ir dėl šių nusikalstamų veikų kyšio davėjo – fizinio asmens arba juridinio asmens, jeigu fizinis asmuo veikė juridinio asmens vardu, gauta bet kokio pavidalo turtinė nauda, dėl kurios buvo duodamas kyšis.

32. Turimas turtas nustatomas šiais būdais:

32.1. remiantis turto registrų duomenimis;

32.2. pateikiant užklausas VMI apie asmens turimų bankų ir kitų finansų įstaigų sąskaitų numerius, pateikiant užklausas bankams ir kitoms finansų įstaigoms apie asmens turimas lėšas sąskaitose ir nuomojamus seifus;

32.3. remiantis turto deklaracijomis;

32.4. atliekant procesinius veiksmus ar taikant procesines prievartos priemones;

32.5. remiantis kitais duomenų šaltiniais.

33. Turto paieškos užsienio valstybėse tvarka ir pagrindinės institucijos:

33.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. kovo 4 d. nutarimu Nr. 178 „Dėl 2007 m. gruodžio 6 d. Tarybos sprendimo 2007/845/TVR dėl valstybių narių turto susigrąžinimo tarnybų bendradarbiavimo nusikalstamu būdu įgytų pajamų bei kito susijusio turto paieškos ir nustatymo srityje įgyvendinimo“ Lietuvos kriminalinės policijos biuras paskirtas nacionaline turto susigrąžinimo tarnyba susižinojimo ir bendradarbiavimo tarp Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių kompetentingų įstaigų dėl nusikalstamu būdu įgyto turto paieškos ir nustatymo funkcijai atlikti.

33.2. Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT) turi finansinės žvalgybos padalinio statusą ir priklauso Egmonto grupei. Egmonto grupėje (Finansinės žvalgybos padalinių keitimosi informacija tinklas), panaudojant FNTT kanalą, gali būti keičiamasi informacija apie fizinių ir juridinių asmenų duomenis (vyksta jų sutikrinimas), sąskaitų savininkus, valdytojus, konkrečias nurodytas pinigines operacijas (pavedimo patvirtinimas, tolesnis piniginių lėšų kelias ar piniginių lėšų šaltinis). Kreipiantis informacijos į Egmonto grupės narius, būtina trumpai aprašyti vykstantį tyrimą. Visa informacija, gauta iš užsienio finansinės žvalgybos padalinių, negali būti naudojama ikiteisminiame tyrime be informacijos teikėjo atskiuro sutikimo.

33.3. Ieškant užsienio valstybėse fizinių ir juridinių asmenų turimo turto, surašomas kreipimasis į užsienio valstybės teisėsaugos institucijas dėl teisinės pagalbos ir atliekami kiti veiksmai, kurių metu gauti duomenys padėtų teisme įrodyti, kad turtas buvo įgytas nusikalstamu ar neteisėtu būdu, taip pat atliekami kiti būtini veiksmai. Pirminių ir tolesnių proceso ir kitų veiksmų sąrašas nėra baigtinis. Kiekvienu konkrečiu atveju pareigūnas ir tyrimui vadovaujantis prokuroras sprendžia dėl papildomų veiksmų atlikimo tikslingumo.

34. Jeigu kriminalinės žvalgybos ar ikiteisminio tyrimo metu nustatomas turtas, kurio tikroji priklausomybė kelia abejonių, būtina įrodinėti tikrąją to turto priklausomybę kitam asmeniui. Šiuo atveju būtina surinkti duomenis apie nuosavybės teisės turinį (kas turtą valdo, juo naudojasi ir disponuoja) ir įsitikinti, kad tikrasis turto savininkas yra kitas asmuo.

35. Galimi keli atvejai, kai netikrasis turto savininkas tariamai įgyja nuosavybės teisę į turtą, taip padėdamas tikrajam turto savininkui paslėpti tikrąją to turto priklausomybę, t. y. sudaro tariamą arba apsimestinį sandorį.

Tiriamas yra toks sandoris, kuris sudaromas tik dėl akių (neketinant sukurti teisinių pasekmių), t. y. toks sandoris negalioja (pvz., tiriamasis pinigus, už kuriuos nusipirko automobilį, tarsi pasiskolino iš tėvo, nors faktiškai paskoliniai teisiniai santykiai nesusiklostė, nes pinigai buvo gauti neteisėtu būdu; sudaroma vedybų sutartis, kurioje nurodoma, kad visas turtas tarsi priklauso sutuoktiniui, o ne tiriamajam ir pan.).

Apsimestinis yra toks sandoris, kuris sudaromas kitam sandoriui pridengti. Tokiu atveju laikoma, kad sudarytas toks sandoris, kurį šalys iš tikrųjų turėjo galvoje (pvz., tiriamojo močiutė tarsi už savo lėšas nusipirko naują automobilį, kuriuo faktiškai naudojasi tiriamasis, t. y. tikrasis turto pirkėjas (igijėjas) yra kitas asmuo).

36. Turto tyrimo metu nustačius Rekomendacijų 4 punkte nurodytą turtą, prokuroras privalo spręsti dėl laikino nuosavybės teisės į tokį turtą apribojimo (BPK 151 straipsnis).

VI SKYRIUS

PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ NUSTATYMAS

37. Teisėtos pajamos gali būti nustatomos tikrinant Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos „Sodros“ duomenis, Darbo biržos duomenis, VMI teiktas deklaracijas, draudimo bendrovių duomenis, duomenis apie teiktas paskolas, mokėjimą iš kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų, taip pat atliekant sąskaitų bankuose analizę, tikrinant savivaldybių vykdomas išmokas ir kitus šaltinius, atliekant procesinius veiksmus.

38. Išlaidos nustatomos gaunant informaciją kriminalinės žvalgybos ar ikiteisminio tyrimo veiksmais, numatytais BPK 97, 145, 147, 154, 155, 158, 159 straipsniuose, ir kitais procesiniais veiksmais (pvz., vykdant proceso dalyvių apklausas).

39. Atsiskaitymas didelėmis grynųjų pinigų sumomis, kai vienkartinės operacijos su grynaisiais pinigais arba kelių tarpusavyje susijusių operacijų su grynaisiais pinigais suma lygi arba viršija 15 000 eurų ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, arba atsiskaitymas fiksuojant dokumentuose (sutartyse ar buhalterinės apskaitos dokumentuose) mažesnę pinigų sumą, svetimus anketinius duomenis ar svetimą sąskaitą leidžia daryti prielaidą, kad išlaidoms panaudotos lėšos nėra įgytos teisėtai būdais.

40. Pajamos, kurios nėra pagrįstos teisėtais šaltiniais, gali būti nustatomos surinkus informaciją apie visas galimas turėti teisėtas pajamas ir jas atėmus iš visų patirtų išlaidų. Gautas skirtumas turi būti pagrindžiamas, iš kokių lėšų asmuo galėjo turėti tokias pajamas. Jei išlaidos pastebimai viršija teisėtas pajamas, laikoma, kad būtina išsiaiškinti tokias išlaidas įgalinusių pajamų kilmę ir toks skirtumas byloje turi būti teisiškai įvertintas.

VII SKYRIUS

DUOMENŲ GAVIMAS IŠ REGISTRŲ IR KITŲ DUOMENŲ ŠALTINIŲ

41. Duomenys, reikalingi turto tyrimui, gali būti gaunami iš registrų, informacinių sistemų ir kitų informacijos rinkmenų ir duomenų bazių.

42. Turto tyrimui reikalingos informacijos valdytojai ir tvarkytojai gali teikti tokius duomenis (informaciją):

42.1. Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos – Lietuvos muitinės duomenų saugyklos duomenis, apimančius:

42.1.1. Importo ir eksporto muitinės deklaracijų duomenis;

42.1.2. Bendrojo administracinio dokumento duomenis;

42.1.3. Tranzito deklaracijų ir TIR knygelinių duomenis;

42.1.4. Intrastato ataskaitų duomenis;

42.1.5. Keleivio deklaracijų duomenis;

42.1.6. Grynųjų pinigų deklaracijų duomenis.

42.2. Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras – Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo duomenų bazėje kaupiamus duomenis apie apdraustas transporto priemones.

42.3. Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociacija „Transeksa“ – techninės apžiūros informacinės sistemos Centralizuotos techninės apžiūros duomenų bazės duomenis apie kelių transporto priemonių technines apžiūras ir technines ekspertizes (atitiktis).

42.4. Lietuvos transporto saugos administracija – duomenis apie asmens įsigytas ar perleistas vandens transporto priemones iš:

42.4.1. Lietuvos Respublikos jūrų laivų registro;

42.4.2. Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivų registro.

42.5. Nacionalinė teismų administracija – informaciją apie teismų priimtus procesinius sprendimus baudžiamosiose, civilinėse ir administracinėse bylose (LITEKO).

42.6. Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos – informaciją apie sienos kirtimus.

42.7. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija – informaciją iš:

42.7.1. Šengeno informacinės sistemos duomenų bazės;

42.7.2. Vidaus reikalų pareigūnų registro duomenų bazės.

42.8. Valstybės įmonė „Regitra“ – Transporto priemonių registro duomenis apie asmens įsigytas ar perleistas transporto priemones.

42.9. Lietuvos darbo birža prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos – Lietuvos darbo biržos informacinės sistemos duomenų bazės duomenis apie registruotus darbo ieškančius asmenis bei jiems išmokėtas išmokas.

42.10. Valstybės įmonė „Registrų centras“ – duomenis (informaciją) iš šių registų (sistemų):

42.10.1. Lietuvos Respublikos adresų registro (informaciją apie objektams suteiktus adresus ir jų buvimo vietą);

42.10.2. Juridinių asmenų registro (informaciją apie asmens valdomus juridinius asmenis);

42.10.3. Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (informaciją apie juridinių asmenų dalyvius);

42.10.4. Nekilnojamojo turto kadastro ir registro (informaciją apie registruotą nekilnojamąjį turtą);

42.10.5. Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro;

42.10.6. Hipotekos registro;

42.10.7. Sutarčių registro;

42.10.8. Vedybų sutarčių registro;

42.10.9. Turto arešto aktų registro.

42.11. Bendrasis pagalbos centras – informaciją apie viešųjų judriojo telefono ryšio abonentų ir (ar) paslaugų gavėjų, skambinančių bendruoju pagalbos telefono numeriu 112, vietos nustatymo duomenis.

42.12. Valstybės įmonė „Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras“ – Lietuvos Respublikos traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registro duomenis apie asmens įsigytas ar perleistas žemės ūkio transporto priemones.

42.13. Civilinės aviacijos administracija – Civilinių orlaivių registro duomenis apie asmens įsigytus ar perleistus civilinius orlaivius.

42.14. Uždaroji akcinė bendrovė „Creditinfo Lietuva“ – skolininkų administravimo sistemos duomenis.

42.15. Aplinkos apsaugos agentūra – Aplinkos apsaugos kontrolės informacinės sistemos (AAKIS) duomenis.

42.16. VMI:

42.16.1. Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos duomenis, apimančius elektroninių kasos aparatų, sąskaitų faktūrų, ūkinių operacijų, važtaraščių ir krovinių vežimo, pajamų ir išlaidų apskaitos duomenis;

42.16.2. Mokesčių apskaitos informacinės sistemos duomenis, apimančius mokesčių prievolių, mokėjimų ir įmokų, mokėtinų ir grąžintinų sumų dokumentų, nepriemokų išieškojimo bei valstybei perduoto turto duomenis;

42.16.3. Akcizų informacinės sistemos duomenis, apimančius akcizais apmokestinamų prekių siuntėjų ir gavėjų, jų sudarytų akcizais apmokestinamų prekių gabenimo dokumentų, banderolių ir deklaruotinių akcizų sulyginimo su deklaruota akcizų suma duomenis;

42.16.4. Gyventojų pajamų mokesčio informacinės sistemos duomenis, apimančius mokesčių mokėtojo pateiktų dokumentų registravimo ir metinių pajamų deklaracijų tyrimo duomenis, VMI siunčiamus pranešimus ir priminimus;

42.16.5. Pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) informacijos mainams tarp Europos Sąjungos valstybių skirtos informacinės sistemos duomenis, apimančius PVM mokėtojo ir su juo susijusių asmenų, kontroliuojančių asmenų, su PVM mokėtoju susijusių asmenų ir jų sutuoktinių turto ir rizikingumo, PVM apmokestinamų asmenų akcijų ir jų bei su PVM mokėtojo administracijos vadovu susijusių apmokestinamųjų asmenų kapitalo ir turto, Europos Sąjungos PVM mokėtojų prašymų susigrąžinti PVM duomenis;

42.16.6. Elektroninio deklaravimo informacinės sistemos duomenis, apimančius juridinių ir fizinių asmenų pateiktas deklaracijas ir kitus dokumentus, pranešimus bei priminimus mokesčių mokėtojams;

42.16.7. Audito informacinės sistemos duomenis, apimančius patikrinimų ir tyrimų bei jų rezultatų duomenis;

42.16.8. Mokesčių mokėtojų registro duomenis, apimančius visų fizinių ir juridinių asmenų, kuriems pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus nustatyta prievolė mokėti mokesčius Lietuvos Respublikoje, duomenis;

42.16.9. Deklaracijų ir sąskaitų modulio duomenis apie finansų įstaigose asmenų turimas sąskaitas.

VIII SKYRIUS BENDRADARBIAVIMAS SU VMI

43. Mokesčių administravimo įstatymo 30 straipsnyje nurodyta, kad mokesčių administratorius, atlikdamas savo funkcijas, bendradarbiauja su kitomis Lietuvos Respublikos valstybės, savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, taip pat užsienio valstybių institucijomis, atlieka bendrus patikrinimus, kitas kontrolės funkcijas ir užtikrina keitimąsi informacija.

Lietuvos Respublikos valstybės, savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo teikti mokesčių administratoriui visapusišką pagalbą, taip pat pranešti apie veikas, turinčias mokesčių įstatymų pažeidimų požymių, kai tai tapo žinoma minėtoms įstaigoms ir institucijoms atliekant savo funkcijas.

44. Mokesčių administratorius mokesčius apskaičiuoja arba perskaičiuoja Mokesčių administravimo įstatymo 68 straipsnyje nustatyta tvarka.

45. VMI pagal tarpinstitucinius susitarimus teikia teisėsaugos institucijoms informaciją apie mokesčių mokėtojų pateiktus duomenis ir (ar) dokumentus apie pajamas, turtą, pelną ir mokesčius bei apie asmenų deklaruotas gautas, paskolintas pinigines lėšas, deklaruotą turtą ir kt.

46. BPK 97 straipsnyje nustatyta teisėsaugos institucijos pareigūno teisė reikalauti iš fizinių ir juridinių asmenų pateikti daiktus ir dokumentus, turinčius reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti. Vadovaujantis BPK 168 straipsniu, nepradėjus ikiteisminio tyrimo galima iš valstybės institucijų reikalauti pateikti duomenis ar dokumentus apie asmens turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltinius bei jų pagrindimą.

47. Išskiriami šie teisėsaugos institucijų ir VMI bendradarbiavimo keičiantis informacija ir atliekant veiksmus turto tyrimo metu etapai:

47.1. turto tyrimas nepradėjus ikiteisminio tyrimo;

47.2. turto tyrimas ikiteisminio tyrimo metu.

48. Veiksmai atliekant turto tyrimą, kai ikiteisminis tyrimas nepradėtas:

48.1. Teisėsaugos institucija, išanalizavusi ir įvertinusi savo surinktą informaciją, įskaitant VMI pagal duomenų teikimo sutartį arba pagal atskirą paklausimą teikiamus duomenis, kreipiasi į VMI su prašymu įvertinti asmens pajamų apmokestinimą, turto įsigijimo ir kitų išlaidų atitiktį gautoms pajamoms ir pateikti tokio vertinimo išvadas, kai yra pagrįstas įtarimas, kad asmuo galbūt nedeklaravo pajamų ar asmens turtas ir išlaidos neatitinka jo deklaruotų ar teisėtai gautų pajamų.

48.2. VMI, iš teisėsaugos institucijų gavusi Rekomendacijų 48.1 papunktyje nurodytą prašymą, atlieka turimų ir su prašymu pateikiamų apibendrintų duomenų analizę (įvertinimą) ir priima sprendimą pradėti kontrolės veiksmą (mokestinį tyrimą ar mokestinį patikrinimą) arba atsisakyti pradėti kontrolės veiksmą nenustačius rizikos. Apie analizės (vertinimo) rezultatus ir priimtą sprendimą pradėti kontrolės veiksmą ar jo nepradėti VMI per 5 dienas nuo sprendimo priėmimo informuoja prašymą pateikusią teisėsaugos instituciją.

48.3. Teisėsaugos institucija, gavusi VMI atsakymą su išvada, kad atlikti kontrolės veiksmą (mokestinį tyrimą ar mokestinį patikrinimą) yra netikslinga, gali pakartotinai kreiptis į VMI, nurodydama motyvus, dėl kurių sprendimas turėtų būti peržiūrėtas.

48.4. VMI, pagal atliktą analizę pradėjusi kontrolės veiksmą (mokestinį tyrimą ar mokestinį patikrinimą) ir jo metu nustatčiusi, kad asmuo disponuoja turtu, kurio vertė didesnė kaip 500 MGL ir kurio asmuo negali pagrįsti teisėtais pajamų šaltiniais, surinktą kontrolės veiksmo medžiagą apie galimo neteisėto praturtėjimo požymių turintį atvejį perduoda prašymą pateikusiai teisėsaugos institucijai.

49. VMI, savo iniciatyva atliekamo kontrolės veiksmo (mokestinio tyrimo ar mokestinio patikrinimo) metu nustatčiusi, kad asmuo disponuoja turtu, kurio vertė didesnė kaip 500 MGL ir kurio įsigijimo asmuo negali pagrįsti teisėtais pajamų šaltiniais, surinktą medžiagą apie galimo neteisėto praturtėjimo požymių turintį atvejį perduoda FNTT.

50. Teisėsaugos institucija, pagal pateiktą VMI atsakymą ar perduotą kontrolės veiksmo medžiagą nustatčiusi galimus nusikalstamos veikos požymius ir pradėjusi ikiteisminį tyrimą pagal BK 189¹ straipsnį, apie tai nedelsdama informuoja VMI.

51. Informuodama apie pradėtą ikiteisminį tyrimą teisėsaugos institucija šiuo pagrindu gali prašyti VMI sustabdyti mokestinio tyrimo ar mokestinio patikrinimo veiksmus, atliekamus pagal Mokesčių administravimo įstatymą, nurodydama stabdymo laikotarpį. Vėliau sustabdymo laikotarpį VMI gali pratęsti savo vidaus teisės aktų nustatyta tvarka. Toks institucijų bendradarbiavimas turi sudaryti prielaidas efektyviausiems reikalingų duomenų surinkimo būdams pasirinkti ir užkirsti kelią potencialiems įtariamiesiems suplanuoti ir įgyvendinti gynybos versijas.

52. Teisėsaugos institucija, nustatčiusi, kad turtas gautas iš kitų asmenų neatlygintinai arba už nepagrįstai mažą kainą, įsigytas už paskolą, dovaną, gautą iš kitų fizinių asmenų, prieš perduodama informaciją vertinti VMI, surenka iš asmenų, dalyvavusių sandoriuose, visą galimą pradinę informaciją apie sandorių sudarymo aplinkybes (pvz., jeigu turtas perleistas neatlygintinai ar už nepagrįstai mažą kainą – kokia yra interesų įtaka tarp sandorio šalių; jeigu turtas įsigytas už paskolą, dovaną – apklausia asmenis, kurie skolino, dovanojo pinigus), taip pat pateikia kitą reikšmingą informaciją, kuria remiantis gali būti vertinamas asmenų įsigyto turto pajamų šaltinių pagrįstumas.

53. Veiksmai atliekant turto tyrimą ikiteisminio tyrimo metu:

53.1. Ikiteisminio tyrimo metu nusprendus, kad reikia vertinti asmens nuosavybės teise turimo turto ir išlaidų atitiktį teisėtai gautoms ir apmokestintoms pajamoms, teisėsaugos institucija paskiria užduotį VMI atlikti asmens (objekto) tyrimą dėl turimo turto ir teisėtai gautų pajamų atitikties ir pateikti specialisto išvadą.

53.2. Skiriant užduotį VMI specialistams, turi būti vadovaujamasi Rekomendacijomis dėl užduočių specialistams ir ekspertams skyrimo, patvirtintomis Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2011 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. I-14 „Dėl Rekomendacijų dėl užduočių specialistams ir ekspertams skyrimo patvirtinimo“.

53.3. Teisėsaugos institucija kartu su užduotimi turi pateikti vertinti surinktą informaciją ir dokumentus apie asmens gautas pajamas, patirtas išlaidas, sudarytus sandorius, turėtas pinigines lėšas (santaupas) gryniaisiais pinigais ne banke (tiriamojo laikotarpio pradžioje ir pabaigoje). Kartu su užduotimi taip pat tikslinga pateikti ir Turto tyrimo pažymos nuorašą.

54. VMI specialistas, gavęs iš teisėsaugos institucijos užduotį atlikti asmens (objekto) tyrimą, turi teisę:

54.1. gavęs prokuroro leidimą, susipažinti su ikiteisminio tyrimo bylos medžiaga (jos dalimi), kurioje yra duomenų apie tiriamą asmenį, ir gauti su asmens (objekto) tyrimo dalyku susijusių dokumentų, reikalingų specialisto išvadai parengti, kopijas;

54.2. raštu kreiptis į teisėsaugos pareigūną dėl užduotyje atlikti asmens (objekto) tyrimą pateiktų klausimų, laikotarpio patikslinimo, kai jie neatitinka asmens (objekto) tyrimo apimties ar VMI kompetencijos;

54.3. specialisto išvadoje įrašyti asmens (objekto) tyrimo metu nustatytas ikiteisminio tyrimo bylai nagrinėti reikšmingas aplinkybes, dėl kurių nebuvo pateikta klausimų BPK 89, 90, 180, 205, 207 straipsniuose nustatyta tvarka, ir apie tai informuoti atitinkamą teisėsaugos pareigūną;

54.4. pareikalauti iš teisėsaugos pareigūno, kad asmens (objekto) tyrimui atlikti ir specialisto išvadai parengti būtų pateikti reikalingi dokumentai;

54.5. kartu su teisėsaugos pareigūnu (gavus jo sutikimą) dalyvauti vykdant ikiteisminio tyrimo veiksmus.

55. Užduotyje atlikti asmens (objekto) tyrimą turėtų būti pateikiami tik VMI kompetencijai priskirtini klausimai. Nustatant tiriamąjį laikotarpį, priklausomai nuo turto, dėl kurio skiriamas asmens (objekto) tyrimas, įsigijimo datos, kaip tiriamojo laikotarpio pradžia nurodomi kalendoriniai metai, einantys po laikotarpio, už kurį asmuo teikė paskutinę turto deklaraciją, arba ne ankstesni nei 2004 metai.

56. Skiriant užduotį atlikti asmens (objekto) tyrimą, gali būti pateikiami šie rekomendacinio pobūdžio klausimai, kurių sąrašas nėra baigtinis ir priklauso nuo konkrečios situacijos:

56.1. Kiek ir kokių teisėtų (nustatyta tvarka apmokestintų / neapmokestinamųjų) pajamų asmuo gavo ir patyrė išlaidų kiekvienais kalendoriniais metais tiriamuoju laikotarpiu? Kokia išlaidų suma nepagrįsta asmens gautomis teisėtomis (nustatyta tvarka apmokestintomis / neapmokestinamosiomis) pajamomis?

56.2. Ar tiriamuoju laikotarpiu asmuo gautas pajamas deklaravo nustatyta tvarka ir sumokėjo mokesčius? Jeigu ne, kiek ir kokių mokesčių nesumokėjo?

56.3. Kokį ir kokios vertės privalomą registruoti turtą asmuo įsigijo tiriamuoju laikotarpiu?

56.4. Kokį ir kokios vertės privalomą registruoti turtą asmuo įsigijo ir turi nuosavybės teisę po 2010 m. gruodžio 11 d.? Kada ir kokiais sandoriais (juridinę galią turinčiais dokumentais) buvo įsigytas toks turtas?

56.5. Ar po 2010 m. gruodžio 11 d. asmuo dovanojo, skolino ar kitaip perleido turtą kitiems asmenims? Jeigu taip, kada ir kokiais sandoriais (juridinę galią turinčiais dokumentais)?

56.6. Ar sandorių, sudarytų po 2010 m. gruodžio 11 d., sudarymo momentu asmuo turėjo pakankamai teisėtų pajamų vykdyti sandoriuose numatytas sąlygas, t. y. dovanoti, skolinti ar kitaip perleisti kitiems asmenims turtą arba įsigyti turtą, turimą ar turėtą po 2010 m. gruodžio 11 d.?

57. Asmens (objekto) tyrimo metu svarbus tiesioginis, nepertraukiamas teisėsaugos institucijos pareigūno ir VMI specialisto bendradarbiavimas renkant ir papildant informaciją apie asmens (objekto) tyrimo objektus, įvertinant turimą ar gautą informaciją, pasirenkant tyrimo taktiką, formuluojant ar tikslinant užduotyje nurodytus klausimus, pasirenkant asmens (objekto) tyrimo kryptį, ribas, apibrėžiant siekiamus tikslus, pasitelkiant VMI specialistą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose.

Koordinuojant institucijų veiksmus siekiama pasirinkti efektyviausią tyrimo taktiką, užkirsti kelią potencialiems įtariamiesiems suplanuoti ir įgyvendinti gynybos versijas (pvz., parengti tariamai suteiktų paskolų sutartis ir pan.).

58. VMI specialistas, atlikęs asmens (objekto) tyrimą, pateikia specialisto išvadą. Specialisto išvada turi būti surašyta tiksliai, aiškiai, motyvuotai, objektyviai ir suprantamai. Visi specialisto išvados teiginiai turi būti argumentuoti, pagrįsti dokumentais, skaičiavimais. Specialisto išvadoje turi būti nurodomos nustatytos aplinkybės, turinčios reikšmės asmens nusikalstamai veikai tirti, pateikiami trumpi, motyvuoti atsakymai į kiekvieną užduotyje pateiktą klausimą, nurodyti galimi ūkinės finansinės veiklos pažeidimai, jų požymiai ir pasekmės, pažeistos mokesčių įstatymų bei kitų teisės aktų nuostatos.

59. Jeigu ikiteisminio tyrimo metu nustatoma pinigų suma ar kitoks turtas, kurio kilmė neišaiški ir kuriam nėra pagrindų taikyti BK nuostatas (pvz., nutraukus ikiteisminį tyrimą, pradėtą teisėsaugos institucijos iniciatyva ar pagal VMI perduotą informaciją), informaciją apie asmenį ir tokį turtą būtina perduoti VMI spręsti dėl mokesčių įstatymų taikymo.

IX SKYRIUS TURTO KONFISKAVIMAS

60. BK 72 straipsnyje numatytas turto konfiskavimas yra baudžiamojo poveikio priemonė, kuri gali būti taikoma už bet kurią BK numatytą nusikalstamą veiką. Konfiskuotinu turtu laikomas nusikalstamos veikos įrankis, priemonė ar rezultatas.

61. Nusikalstamos veikos rezultatu pripažįstamas tiesiogiai ar netiesiogiai iš jos gautas bet kokio pavidalo turtas. Tiesiogiai iš nusikalstamos veikos gautas turtas suprantamas kaip turtinė nauda, kurią kaltininkas gauna padaręs nusikalstamą veiką, jo pasipelnymas iš nusikalstamos veikos. Pagal BK 72 straipsnį konfiskuotinas ir turtas, kuris susietas su kaltinamojo nusikalstama veika (pvz., turtas, sudaręs galimybę nusikalstama veika gauti neteisėtą naudą, praturtėti).

62. Netiesiogiai iš nusikalstamos veikos gauto turto sąvoka yra vertinamojo pobūdžio, todėl jos vertinimo kriterijai priklauso nuo ikiteisminio tyrimo metu nustatytų aplinkybių. Netiesiogiai iš nusikalstamos veikos gauto turto konfiskavimo tikslas yra užtikrinti principo, jog iš neteisės negali kilti teisė, įgyvendinimą. Tokiu turtu turėtų būti pripažįstamos iš nusikalstamu būdu įgyto turto gautos palūkanos, dividendai, iš nuomos gautos pajamos ir kt. Baudžiamajame įstatyme nėra nuostatos, kad turto konfiskavimas gali būti taikomas tik tiriant nusikaltimus, kuriais buvo gauta turtinės naudos (pvz., piktnaudžiavimo atveju neteisėtai laimėjus viešąjį pirkimą gautas pelnas iš šio sandorio).

63. Prokuroras, prieš prašydamas teismo konfiskuoti nusikalstamos veikos įrankius, priemones ar rezultata, turi įvertinti, ar byloje dėl jų yra pareikštas civilinis ieškinys, taip pat ar jie turėtų būti grąžinami nukentėjusiajam ar kitam asmeniui.

Prokuroras neturėtų prašyti konfiskuoti tokių nusikalstamų veikų kaip vagystė, plėšimas, turto prievartavimas ir pan. rezultato. Tokie iš kaltininko paimti pinigai ir kiti materialią vertę turintys (ir jos neturintys) daiktai, vadovaujantis BPK 94 straipsnio 1 dalies 5 punktu ar 108 straipsnio 2 dalimi, turėtų būti grąžinami teisėtiems jų savininkams.

64. BK 72 straipsnio nuostatos turi būti vertinamos kartu su BPK 94 straipsnio 1 dalies 1 punktu, kuriame nurodyta, kad priimant nuosprendį ar nutraukiant procesą nusikalstamos veikos įrankiai, priemonės ir nusikalstamos veikos rezultatai, atitinkantys BK 72 straipsnyje numatytus požymius, konfiskuojami. Tokio teisinio reguliavimo priežastis viena – proceso pabaiga negali būti pagrindas palikti apyvartoje turtą, kurio nusikalstama kilmė objektyviai nustatyta arba kuris buvo panaudotas darant nusikalstamą veiką. Priešingu atveju būtų sudaromos prielaidos disponuoti neteisėtai įgytu turtu.

65. Kai baudžiamasis procesas nutraukiamas BPK 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytais pagrindais, turtas, jeigu jis atitinka BK 72 straipsnyje nurodytus požymius, teismo sprendimu gali būti konfiskuojamas pagal BPK 94 straipsnio 1 dalies 1 punktą. Tokios pozicijos prokuroras turi laikytis ir sprendžiamas turto konfiskavimo klausimą, kai procesas nutraukiamas kaltininkui mirus (BPK 3 straipsnio 1 dalies 5 punktas).

66. Turto konfiskavimo taisyklės taikomos prokurorui surašant pareiškimą teismui dėl proceso baigimo teismo baudžiamuoju įsakymu ar pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinato proceso tvarka.

67. Būtinybė taikyti turto konfiskavimą gali atsirasti ir tada, kai kaltininkui taikomos priverčiamosios medicinos priemonės.

68. BPK nenumato galimybės tęsti procesą tam, kad būtų nustatyta, ar turtas atitinka BK 72 straipsnio 2 dalyje įtvirtintus konfiskuotino turto požymius. BPK 94 straipsnio 1 dalyje pateikta nuoroda į BK 72 straipsnį, be kita ko, suponuoja išvadą, kad turto konfiskavimas nutraukiant procesą galimas tik tada, kai byloje esančių duomenų pakanka padaryti išvadas dėl turto atitikties konfiskuotino turto požymiams.

69. Jeigu nustatoma, kad kaltininkas iš nusikalstamos veikos gavo turto, kuris negrąžintas teisėtiems savininkams BPK 108 straipsnyje nustatyta tvarka arba baudžiamajoje byloje nereiškiamas civilinis ieškinys dėl tokio turto vertę atitinkančios žalos atlyginimo, vadovaujantis BK 72 straipsnio 2 dalimi, prokuroras privalo prašyti teismo tokį turtą konfiskuoti.

70. Jeigu byloje nepareikštas civilinis ieškinys, pagrobto turto pardavimas net ir už mažesnę nei jo tikroji vertė kainą yra pagrindas konfiskuoti turtą. Vadovaujantis BK 72 straipsnio 5 dalimi, iš kaltininko išieškoma visa pagrobto turto vertė (ne tik pinigų suma, kurią jis gavo pardavęs tokį turtą).

71. Gali būti konfiskuojamas nusikalstamos veikos įrankis, priemonės ir rezultatas, esantys pas trečiuosius asmenis, kurie nebuvo pripažinti kaltais dėl nusikalstamos veikos padarymo ir kuriems nebuvo pradėtas ikiteisminis tyrimas.

72. Pagal BK 72 straipsnio 4 dalį kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims perduotas turtas gali būti konfiskuojamas neatsižvelgiant į tai, ar turtą perdavęs asmuo yra nuteistas už BK uždraustos veikos padarymą, jeigu šis asmuo turėjo ir galėjo žinoti, kad tas turtas gali būti panaudotas darant nusikalstamą veiką.

Nerūpestingų asmenų turto konfiskavimas gali būti taikomas tada, kai turto savininkas nežinojo, tačiau turėjo ir galėjo žinoti, kad kitiems asmenims perduotas (pvz., paskolintas, išnuomotas, suteiktas laikinai naudotis) turtas gali būti panaudotas darant nusikalstamą veiką. Sprendžiant, ar savininkas turėjo ir galėjo žinoti, kad jo turtas bus panaudotas darant nusikalstamą veiką, turi būti įvertintos turto perdavimo aplinkybės. Turėjimas ar galėjimas žinoti, kad perduotas turtas gali būti panaudotas darant nusikalstamą veiką, pasireiškia neatsargumu (neapdairumu), todėl būtina nustatyti, ar turtą perduodantis asmuo turėjo pareigą ir realią galimybę žinoti, kad šis turtas galės būti panaudotas darant nusikalstamą veiką.

Viena iš aplinkybių, leidžiančių daryti išvadą, kad turto savininkas turėjo ir galėjo žinoti, kad jo turtas gali būti panaudotas darant nusikalstamą veiką, yra turimi duomenys apie kaltininką (pvz., ankstesni teistumai, priklausymas organizuotai grupei arba nusikalstamam susivienijimui). Tokia išvada gali būti daroma ir nustačius, kad faktiškai perduotą turtą valdė ir juo naudojosi kaltininkas, o savininkas nesidomėjo jam priklausančio turto likimu. Nors tokiais atvejais nuosavybės teisė faktiniam naudotojui nėra perėjusi, atsižvelgiama į tai, kad savininkas, leisdamas kitam asmeniui naudotis savo turtu, prisiima ir riziką dėl tokio turto naudojimo.

73. Konfiskuotinas, vadovaujantis BK 72 straipsnio 4 dalies 2 punktu, kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui priklausančias turtas, jeigu šis turtas jam buvo perleistas sudarius apsimestinį sandorį.

74. Sprendžiant dėl bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklausančio turto konfiskavimo, neturi reikšmės aplinkybė, ar bendraturtis suteikė turtą arba turėjo ir galėjo žinoti, kad toks turtas bus panaudotas darant nusikalstamą veiką.

75. BK 72 straipsnio 4 dalies 5 punkte nustatyta konfiskavimo sąlyga, kad trečiasis asmuo, įgydamas turtą, žinojo arba turėjo ir galėjo žinoti, kad šis turtas yra nusikalstamos veikos įrankis, priemonė ar rezultatas. Tokio tiesioginio reikalavimo BK 72 straipsnio 4 dalies 2–4 punktuose nėra ir to įrodinėti nereikia.

76. BK 72 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kai konfiskuotinas turtas yra paslėptas, suvartotas, priklauso tretiesiems asmenims ar jo negalima paimiti dėl kitų priežasčių, teismas iš kaltininko, jo bendrininkų ar kitų BK 72 straipsnio 2–4 dalyse nurodytų asmenų išieško konfiskuotino turto vertę atitinkančią pinigų sumą. Šia turto konfiskavimo nuostata, visų pirma, siekiama užkirsti kelią atvejams, kai kaltininkas paslėpęs, išleidęs savo reikmėms ar praradęs konfiskuotiną turtą išvengtų turto konfiskavimo taikymo.

77. Juridiniam asmeniui priklausančias konfiskuotinas turtas konfiskuojamas pagal BK 72 straipsnio 4 dalyje ir BPK XXVIII skyriuje nustatytas taisykles.

78. Dalį nusikalstamų veikų padarymo sąnaudų sudaro išlaidos priemonėms, įrankiams ir daiktams įsigyti, atlygis bendrininkams. Tačiau praktikoje, atsižvelgiant į sąnaudas, taikomi du turto konfiskavimo principai: su turėtomis sąnaudomis (bruto) ir be turėtų sąnaudų (neto). Nuo pasirinkto principo tiesiogiai priklauso, kokius duomenis reikia surinkti baudžiamojoje byloje, kad turto konfiskavimas būtų sėkmingas.

Skiriasi turto konfiskavimo principai, kai neteisėtai disponuojama akcizais apmokestinamomis prekėmis, padaroma kontrabanda tam tikrų dopingo medžiagų kontrolės įstatyme nurodytų medžiagų, šaunamųjų ginklų, šaudmenų, sprogmenų, sprogstamųjų, radioaktyvių medžiagų ar kitų strateginių prekių, nuodingųjų, stipriai veikiančių, narkotinių, psichotropinių medžiagų arba narkotinių ar psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių), vykdoma prekyba narkotikais ir kai nusikalstamai verčiamasi ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla. Vienu atveju bus konfiskuojamos visos nusikalstamos pajamos, kitu – tik nusikalstamas pelnas.

79. Bruto principas reiškia, kad konfiskuojamos visos pajamos, sąnaudos neatskaitomos. Nėra aktualu, kiek lėšų buvo išleista priemonėms, įrankiams įsigyti (pvz., narkotikų prekybos

atveju, jeigu asmuo pirkto narkotikų, pakuočių jiems supakuoti, maskavimosi priemonių už 100 eurų, o narkotikus pardavė už 250 eurų, bus konfiskuojama 250, o ne 150 ($250-100=150$) eurų.

80. Neto principas reiškia, kad konfiskuojamas tik nusikalstamas pelnas, atėmus visas patirtas teisėtas sąnaudas. Šis principas turėtų būti taikomas, kai kaltininko išlaidos nėra susijusios su prielaidų nusikalstamai veikai padaryti sudarymu (vykdant komercinę veiklą perkamos prekės, parduodamos, vėl perkamos; pvz., jeigu vykdant taksi paslaugų veiklą gaunamos buhalterinėje apskaitoje nefiksuotos pajamos, ikiteisminio tyrimo metu turi būti nustatoma, kokios išlaidos (atlyginimai darbuotojams, išlaidos degalams, automobiliams ir pan.) teko vykdant šią veiklą; tik atmetus šias sąnaudas galima apskaičiuoti, koks turi būti konfiskuotinas turtas, ir šią sumą pateikti teismui).

X SKYRIUS IŠPLĖSTINIS TURTO KONFISKAVIMAS

81. Pagal BK 72³ straipsnį išplėstinis turto konfiskavimas yra baudžiamojo poveikio priemonė, kurios turinį sudaro kaltininko turto ar jo dalies, neproporcingos kaltininko teisėtoms pajamoms, paėmimas valstybės nuosavybėn, kai yra pagrindas manyti, kad turtas gautas nusikalstamu būdu.

82. Prokuroras turi prašyti teismo taikyti išplėstinį turto konfiskavimą esant visoms BK 72³ straipsnio 2 dalyje numatytoms sąlygoms:

82.1. kaltininkas padarė apysunkį, sunkų arba labai sunkų tyčinį nusikaltimą, iš kurio jis turėjo ar galėjo turėti turtinės naudos;

82.2. kaltininkas turi nusikalstamos veikos padarymo metu, po jos padarymo arba per penkerius metus iki jos padarymo įgyto turto, kurio vertė neatitinka jo teisėtų pajamų, ir šis skirtumas viršija 250 MGL dydžio sumą, arba per šiame punkte nurodytą laikotarpį kitiems asmenims yra perleidęs tokio turto;

82.3. kaltininkas nepagrindžia šio turto įsigijimo teisėtumo.

83. Sprendžiant klausimą, ar yra pagrindas manyti, kad kaltininko turimas turtas gautas nusikalstamu būdu, pakanka nustatyti, kad turimo turto jis negalėjo įgyti teisėtomis pajamomis.

84. Nustatant, ar yra pagrindas manyti, kad turtas gautas nusikalstamu būdu, papildomai gali būti vertinami duomenys apie asmens praeityje padarytas nusikalstamas veikas, daromų nusikalstamų veikų tęstinumą, savanaudišką pobūdį, gautą turtinę naudą, kaltininko gyvenimo būdą ir kitas aplinkybes.

85. Nustačius, kad galimai nusikalstamu būdu gauto turto vertė yra mažesnė nei 250 MGL, prokuroras sprendžia klausimą dėl medžiagos apie asmens turimą turtą perdavimo VMI dėl asmens apmokestinimo Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

86. Tais atvejais, kai surenkama duomenų apie tai, kad kaltininkas turi teisėtoms pajamoms neproporcingo turto, kuris galimai gautas padarius kitus pažeidimus (pvz., administracinius, mokesčių teisės pažeidimus ir pan.), išplėstinis turto konfiskavimas dėl šio turto netaikomas. Prokuroras surinktą medžiagą, susijusią su gauta turtine nauda, perduoda atitinkamoms institucijoms spręsti dėl asmens nubaudo Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso ar kituose teisės aktuose (pvz., Mokesčių administravimo įstatymo) nustatyta tvarka.

87. Atsižvelgiant į tai, kad BK 72³ straipsnis, kuriame numatytas išplėstinio turto konfiskavimo taikymas, įsigaliojo 2010 m. gruodžio 11 d., ir įvertinus BK 3 straipsnio reikalavimus, ši baudžiamojo poveikio priemonė taikoma tik tam turtui, kuris įgytas po įstatymo įsigaliojimo dienos.

88. Išplėstinis turto konfiskavimas gali būti taikomas dėl turto, kuris įgytas nusikalstamos veikos padarymo metu, po nusikalstamos veikos padarymo arba per 5 metus iki nusikalstamos veikos padarymo. Dėl šios priežasties svarbu teisingai nustatyti nusikalstamos veikos padarymo laiką, nes tai lemia, koku laikotarpiu bus tikrinamas kaltininko turimo turto teisėtumas. Nusikalstamos veikos padarymo laikas gali trukti tam tikrą laikotarpį, kai daromi trunkamieji ar

tęstiniai nusikaltimai. Tokiu atveju nusikaltimo padarymo laikas yra visas laikas, per kurį daroma nusikalstama veika.

89. Kaltininko nesugebėjimas pagrįsti turto reiškia, kad kaltininkas nepateikė duomenų, pagrindžiančių turto įgijimo teisėtumą, arba jo nurodytos aplinkybės paneigtos turto tyrimo metu gautais duomenimis. Dėl šios priežasties nėra būtina visas abejones dėl kaltininko nurodytų turto įsigijimo aplinkybių vertinti pastarojo naudai. Tyrimo metu surinkus duomenis, kurie didele tikimybe paneigia kaltininko nurodytas turto teisėto įsigijimo aplinkybes, rekomenduotina laikytis pozicijos, kad turtas nėra pagrįstas teisėtomis pajamomis ir yra pagrindas manyti, kad turtas gautas nusikalstamu būdu.

90. Nustačius bent vieną iš BK 72³ straipsnio 3 dalyje nurodytų pagrindų, išplėstinis turto konfiskavimas gali būti taikomas ir kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims.

91. Pagal BK 72³ straipsnio 3 dalies 1 punktą konfiskuotinas kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui priklausantis turtas, jeigu jis buvo perleistas sudarius apsimestinį sandorį (žr. Rekomendacijų 35 punktą).

92. Nustačius, kad konfiskuotinas turtas perleistas kaltininko šeimos nariams arba artimiesiems giminaičiams, išplėstinis turto konfiskavimas taikomas neatsižvelgiant į tai, ar jie žinojo arba turėjo ir galėjo žinoti apie perleisto turto ryšį su nusikalstama veika.

93. Nustačius, kad konfiskuotinas turtas perleistas juridiniam asmeniui, kurio vadovas, valdymo organo narys arba dalyviai, valdantys ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų juridinio asmens akcijų (pajaus, įnašų ir pan.), yra kaltininkas, jo šeimos nariai ar artimieji giminaičiai, išplėstinis turto konfiskavimas taikomas neatsižvelgiant į tai, ar jie žinojo arba turėjo ir galėjo žinoti apie perleisto turto ryšį su nusikalstama veika.

94. Juridiniam asmeniui priklausantis konfiskuotinas turtas konfiskuojamas pagal BK 72³ straipsnio 3 dalyje ir BPK XXVIII skyriuje nustatytas taisykles.

95. Tais atvejais, kai konfiskuotinas turtas perleidžiamas kitiems su kaltininku artimais ryšiais nesusijusiems fiziniams ar juridiniams asmenims, būtina surinkti duomenis apie tai, kad asmenys, kuriems perleistas turtas, arba juridiniame asmenyje vadovaujamas pareigas ėję ir teisę jam atstovauti, juridinio asmens vardu priimti sprendimus ar kontroliuoti juridinio asmens veiklą turėję asmenys žinojo arba turėjo ir galėjo žinoti, kad šis turtas įgytas nusikalstamu būdu ar neteisėtomis kaltininko lėšomis.

Asmens žinojimas, turėjimas ir galėjimas žinoti apie tai, kad turtas gautas nusikalstamu būdu ar neteisėtomis kaltininko lėšomis, paprastai nustatomos surinkus duomenis apie turto perdavimo ir tolesnio naudojimo aplinkybes (perduodamas turtas žymiai mažesne nei rinkos kaina, savininkas nesirūpina perduotu turtu, faktiškai perduotas turtas naudojamas kaltininko ar jo artimųjų giminaičių interesais, iš perleisto ir civilinėje apyvartoje naudojamo turto gautos pajamos, kita turtinė nauda tiesiogiai ar netiesiogiai atitenka kaltininkui ar jo artimiesiems giminaičiams ir pan.). Nėra būtina, kad šie asmenys žinotų apie konkrečią nusikalstamą veiką, iš kurios gautas turtas yra konfiskuojamas. Užtenka nustatyti, kad jie suvokė, jog turtas gautas nusikalstamu būdu ar neteisėtomis kaltininko lėšomis (Asmens nerūpestingo elgesio kriterijai nurodyti Rekomendacijų 72 punkte).

96. BPK nenumato galimybės tęsti procesą tam, kad būtų nustatyta, ar turtas atitinka BK 72³ straipsnio 2 dalyje įtvirtintus konfiskuotino turto požymius. BPK 94 straipsnio 1 dalyje pateikta nuoroda į BK 72³ straipsnį, be kita ko, suponuoja išvadą, kad išplėstinis turto konfiskavimas nutraukiant procesą galimas tik tada, kai byloje esančių duomenų pakanka išvadai dėl turto atitikties konfiskuotino turto požymiams.

XI SKYRIUS

TURTO, KURIS ATITINKA KONFISKUOTINO TURTO VERTE, NUSTATYMAS IR ŽALOS ATLYGINIMAS

97. Konfiskuotino turto vertę atitinkanti pinigų suma vadovaujantis BK 72 straipsnio 5 dalimi ir 72³ straipsnio 5 dalimi iš asmenų išieškoma, jeigu konfiskuotinas turtas yra:

- 97.1. paslėptas;
- 97.2. suvartotas;
- 97.3. priklauso tretiesiems asmenims;
- 97.4. jo negalima paimti dėl kitų priežasčių;
- 97.5. arba šį turtą konfiskuoti būtų netikslinga.

98. Jeigu nusikalstama veika gautas turtas yra paslėptas, suvartotas ar dėl kitų priežasčių nekonfiskuotinas, turto tyrimo metu turi būti nustatytas ir teisėtai turimas turtas (ne nusikalstamos kilmės), kuriam taikomas laikinas nuosavybės teisės apribojimas ir į kurį teismas gali nukreipti išieškojimą.

99. BPK 116 straipsnio nuostatos ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą įpareigoja imtis priemonių galimam civiliniam ieškiniui užtikrinti – surasti įtariamajam ar už įtariamojo veiksmus materialai atsakingiems asmenims priklausančią turtą ir apriboti nuosavybės teisę į jį. Radus turtą, kuris gali būti ir konfiskuotinas, ir yra pareikštas civilinis ieškinys, byloje pirmenybė teikiama žalos atlyginimui, nukentėjusių asmenų teisių apsaugai. Dvigubo turto paėmimo būti negali.

100. Tais atvejais, kai nusikalstamu būdu užvaldytas turtas grąžinamas nukentėjusiems asmenims (BPK 107, 108 straipsniai) arba pareiškiami civiliniai ieškiniai dėl turtinės žalos, susijusios su tokio turto praradimu, atlyginimo, turto konfiskavimas gali būti taikomas tik tada, kai asmuo pagrobta turtą ar jo dalį yra pardavęs ar kitokiu būdu gavęs iš jo turtinės naudos. Laikytina, kad turtinę naudą kaltininkas gavo tik tuo atveju, kai iš nusikalstamos veikos gautą turtą pardavė ar kitaip realizavo didesne kaina nei jo vertė. Tokiais atvejais vadovaujantis BK 72 straipsniu iš kaltininko papildomai išieškoma tokią naudą atitinkanti pinigų suma.

101. Tais atvejais, kai civilinis ieškinys dėl nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo byloje nereiškiamas, tačiau kaltininkas, pardavęs ar kitaip panaudojęs iš nusikalstamos veikos gautą turtą, gauna mažesnės turtinės naudos nei jo vertė, laikoma, kad jo pasipelnymas iš nusikalstamos veikos atitinka realią užvaldyto turto vertę (rinkos vertę), o ne mažesnę vertę, kurią jis gavo realizavęs tokį turtą. Turto pardavimas mažesne kaina, taip pat ir jo praradimas ar suvartojimas negali sumažinti nusikalstamo praturtėjimo dydžio. Dėl to pagal BK 72 straipsnį iš kaltininko išieškoma visa pagrobto turto vertė, o ne tik pinigų suma, kurią jis gavo pardavęs tokį turtą.

102. Jeigu nustatyta, kad kaltininkas iš nusikalstamos veikos gavo turto, kuris negrąžintas teisėtiems savininkams BPK 108 straipsnyje nustatyta tvarka arba baudžiamojoje byloje nereiškiamas civilinis ieškinys dėl tokio turto vertę atitinkančios žalos atlyginimo, pagal imperatyvų BK 72 straipsnio 2 dalies reikalavimą prokuroras privalo prašyti teismo skirti baudžiamojo poveikio priemonę – turto konfiskavimą.

103. Jeigu asmuo, kuriam nusikalstama veika buvo padaryta žala, atsisako nuo tokios žalos atlyginimo, siekiant, kad kaltininkas nepraturtėtų iš nusikalstamos veikos, iš kaltininko turi būti konfiskuojama iš tokios veikos gauta nauda.

104. Pagal CK 3.87 ir 3.88 straipsnius sutuoktinių po santuokos įgytas turtas yra jų bendroji jungtinė nuosavybė. Tai reiškia, kad jeigu byloje nėra duomenų, kad toks sutuoktinių turtas būtų padalintas, į šį turtą taip pat gali būti nukreipiamas civilinio ieškinio išieškojimas. Draudžiama laikinai apriboti nuosavybės teisę į daiktus, kurie pagal Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytą sąrašą yra būtini kaltininkui ar jo šeimos nariams ir jo išlaikomiems asmenims.

105. Pinigų sumos, iš kurių išieškoti negalima, nurodytos CPK 739 straipsnyje. Turto ir lėšų, į kuriuos negalima nukreipti išieškojimo, sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352 „Dėl Sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“, V skyriuje.

XII SKYRIUS NETEISĖTAS PRATURTĖJIMAS

106. Neteisėtu praturtėjimu laikomas asmens nuosavybės teise didesnės nei 500 MGL vertės turto turėjimas, žinant arba turint ir galint žinoti, kad turimas turtas negalėjo būti įgytas teisėtomis pajamomis.

107. Asmuo baudžiamojon atsakomybėn už neteisėtą praturtėjimą gali būti patrauktas tik tai tuo atveju, jeigu tyrimo metu bus nustatytos visos šios būtinos sąlygos:

107.1. asmuo turtą turi nuosavybės teise;

107.2. turto vertė didesnė nei 500 MGL;

107.3. asmuo turtą turi žinodamas arba turėdamas ir galėdamas žinoti, kad turtas nepagrįstas teisėtai gautomis pajamomis;

107.4. turtas įgytas po 2010 m. gruodžio 11 d.

108. Turto turėjimas nuosavybės teise reiškia, kad asmuo savo nuožiūra turi teisę turimą turtą valdyti, naudoti ir disponuoti juo. Nuosavybės teisė įgyjama sandorių, paveldėjimo, dovanojimo ir kitais pagrindais. Kai asmuo turtą valdo išperkamosios nuomos, lizingo, panaudos ar kitu teisiniu pagrindu, jam šis turtas nuosavybės teise nepriklauso. Toks asmuo nėra neteisėto praturtėjimo subjektas ir negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn už neteisėtą praturtėjimą.

109. Neteisėtas praturtėjimas gali būti padaromas tiek tiesiogine tyčia, kai asmuo nuosavybės teise turi turtą žinodamas, kad jis nėra įgytas teisėtomis lėšomis, tiek neatsargumu dėl nusikalstamo nerūpestingumo, kai pagal bylos aplinkybes asmuo nežinojo, jog valdomas turtas negalėjo būti įgytas iš teisėtų lėšų, tačiau pagal tyrimo metu nustatytas aplinkybes (turto įgijimo būdą, turto kainą, bendraturčio veiklą ir pan.) turėjo ir galėjo numatyti, jog turto įgijimas nepagrįstas teisėtai gautomis pajamomis.

110. Tiriant aplinkybes dėl neteisėto praturtėjimo (nustatant, kad nuosavybės teise turimas turtas negalėjo būti įgytas iš teisėtų pajamų), nėra būtina rinkti duomenis apie neteisėtą turto kilmę (nustatyti, ar turtas buvo įgytas iš neteisėtos veikos (nusikaltimo, administracinio nusižengimo, mokestinio pažeidimo ir t. t.)). Turtas, kuris negalėjo būti įgytas teisėtomis pajamomis, iš esmės reiškia, kad finansiniai šaltiniai turtui įgyti tiksliai nenustatyti, tačiau, patikrinus visus galimus teisėtus šio turto gavimo būdus, aiškiai matyti, jog turtas negalėjo būti įgytas nė vienu iš jų.

111. Renkant duomenis apie tai, ar asmens nuosavybės teise turimas turtas pagrįstas teisėtomis lėšomis, būtina užtikrinti nekaltumo prezumpcijos principo laikymąsi. Tai reiškia, kad asmens (turto savininko) nesugebėjimas pagrįsti turimo turto teisėtomis pajamomis savaime nėra pakankamas kaltumui nustatyti. Tam turi būti surinkti duomenys apie turto įsigijimo aplinkybes, turto savininko ir jo šeimos narių gyvenimo būdą, darbinės veiklos pobūdį ir stažą, turimus verslus, paimtas paskolas, paveldėtą turtą, išlaidas, ryšius su asmenimis, apie kurių neteisėtą veiklą turima duomenų, ir kt. Vertinant kaltinamojo galimybes įgyti turtą teisėtomis pajamomis, atsižvelgtina ne tik į jo paties, bet ir jo šeimos narių pajamas, turtinę padėtį ir galimybes sukaupti turimą turtą per visą darbinę veiklą, o ne vien per tam tikrą pasirinktą laikotarpį.

112. Teisėtomis pajamomis laikomos iš teisės aktų neuždraustos veiklos gautos pajamos (neatsižvelgiant į tai, ar jos buvo apskaitytos teisės aktų nustatyta tvarka). Todėl nustačius, kad asmuo užsiima ūkine, komercine veikla, tačiau gautų pajamų neįtraukia į apskaitą, būtina nustatyti, ar šio asmens veikloje nėra požymių kitų nusikalstamų veikų (pvz., numatytų BK 202, 219–223 ir kituose straipsniuose) ar mokestinių pažeidimų.

113. Asmens nuosavybės teise 500 MGL vertės turto turėjimas kaip neteisėto praturtėjimo sąlyga reiškia, kad 500 MGL ar didesnės vertės turtas nuosavybės teise turimas vienu ir tuo pačiu momentu, o ne per tam tikrą laikotarpį sumine išraiška. Tai reiškia, kad tyrimo metu nustačius, kad asmuo per tam tikrą laikotarpį nuosavybės teise buvo įgijęs ir išleido didesnės nei 500 MGL dydžio turtą, kuris neatitiko jo teisėtų pajamų, tačiau vienu metu tokio turto neturėjo, toks asmuo negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn už neteisėtą praturtėjimą.

114. Dėl asmens, neteisėtai praturtėjusio po 2010 m. gruodžio 11 d., veikų galimas tik baudžiamasis procesas. Todėl ikiteisminio tyrimo metu ar vėliau sudarytas susitarimas su VMI pagal Mokesčių administravimo įstatymą dėl mokestinių pažeidimų ir mokesčių sumokėjimo nėra pagrindas baudžiamajam procesui nepradėti ar jį nutraukti, motyvuojant *non bis in idem* principo pažeidimu. Tokiu atveju, pripažinus asmenį kaltu pagal BK 189 straipsnį, turėtų būti sprendžiama dėl nuteistajam paskirtos mokestinės nuobaudos panaikinimo.

XIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

115. Prokuroras baigiamajame proceso akte, kuriuo baudžiamoji byla perduodama nagrinėti teismui, taip pat baigiamųjų kalbų metu privalo pasisakyti dėl baudžiamojo poveikio priemonės (turto konfiskavimo, išplėstinio turto konfiskavimo) skyrimo.

116. Pagal BPK 170¹ straipsnį prokuroras privalo ne tik ikiteisminio tyrimo, bet ir bylos nagrinėjimo pirmosios ar apeliacinės instancijos teisme metu imtis priemonių surasti ir užtikrinti galimą turto, atitinkančio BK 72 ar 72³ straipsnyje nurodytus požymius, konfiskavimą.

117. Tokios pačios taisyklės kaip ir dėl konfiskuotino turto paieškos bylos teismo nagrinėjimo stadijoje taikomos ir tais atvejais, kai byloje visa nusikalstama veika padaryta žala nėra atlyginta ar pareikštas civilinis ieškinys nėra visiškai užtikrintas ikiteisminio tyrimo metu apribotu kaltininko turtu.

118. Sprendžiant dėl teismų priimtų nuosprendžių ir nutarčių pagrįstumo bei teisėtumo, svarbu įvertinti, ar teismai tinkamai taikė turto konfiskavimą (BK 72 straipsnis) ir išplėstinį turto konfiskavimą (BK 72³ straipsnis) reglamentuojančias nuostatas, ir esant pagrindui paduoti apeliacinį ar kasacinį skundą.

119. Turto tyrimo pažyma nėra sudėtinė ikiteisminio tyrimo medžiagos dalis, todėl ji nepridedama prie ikiteisminio tyrimo medžiagos.

120. Nusikalstamų veikų, susijusių su nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimu (BK 216 straipsnis), kvalifikavimo, ikiteisminio tyrimo taktikos ir procesinių prievartos priemonių taikymo klausimai aptariami generalinio prokuroro patvirtintose Rekomendacijose dėl nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimo ikiteisminio tyrimo.

(Turto tyrimo pažymos forma)

(sudarytojo pavadinimas)

TVIRTINU

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

TURTO TYRIMO PAŽYMA

(data) Nr. _____

(vieta)

Vadovaudamasis generalinio prokuroro patvirtintomis Rekomendacijomis dėl turto tyrimo,

(struktūrinio padalinio darbuotojo pareigos, vardas, pavardė)
ikiteisminiame tyrime / pranešimo apie nusikalstamą veiką tikslinimo medžiagoje Nr. _____
dėl _____
(trumpa fabula)

atliko turto tyrimą.

Turto tyrimo pradėjimo data _____

Turto tyrimo pradėjimo pagrindas _____
(nurodomas vienas ar keli Rekomendacijų dėl turto tyrimo 4 punkto papunkčiai)

Tiriamasis laikotarpis
nuo _____ iki _____

I SKYRIUS DUOMENYS APIE ASMENIS		
(Jeigu rengiama bendra šeimos turto tyrimo pažyma, nurodomi su kiekvienu šeimos nariu, artimu giminaičiu ar kitu susijusiu asmeniu, su kuriais vedamas bendras ūkis, susiję duomenys.)		
1. Tiriamasis:		
	Duomenys	Duomenų aprašymas, duomenų šaltinis
1.1.	Vardas, pavardė	
1.2.	Asmens kodas	
1.3.	Faktinė / deklaruota gyvenamoji vieta	
1.4.	Statusas, vaidmuo ikiteisminiame tyrime	(Nurodomas asmens procesinis statusas (įtariamasis, liudytojas, kuris gali duoti parodymus apie savo paties galimai padarytą nusikalstamą veiką) ir vaidmuo (vykdytojas, organizatorius, kurstytojas, padėjėjas.)
1.5.	Darbovietė (-ės), ūkinė, komercinė ar kita veikla	(Nurodomi visi su darbo santykiais siejami faktai, nustatyti tiriamuoju laikotarpiu: darbovietės, darbas pagal verslo liudijimą, autorines sutartis ar

		įregistravus individualią veiklą su pažyma, įsigyti leidimai verstis tam tikra veikla, žinomos darbovietės užsienyje, darbas ūkyje ir pan., t. y. bet kokie pajamas pagrindžiantys duomenys, nurodant laikotarpį nuo kada iki kada asmuo dirba (-o) ar vykdo (-ė) veiklą. Duomenys gaunami iš „Sodros“, Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro, Lietuvos darbo biržos informacinių sistemų ir iš kitų registru.)
1.6.	Juridinis asmuo (-ys), kurio valdymo organo narys arba dalyvis, valdantis ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų juridinio asmens akcijų (pajaus, įnašų ir pan.), yra asmuo	(Nurodomi juridinių asmenų pavadinimai, kodai, vadovai, buveinės, įstatinis kapitalas, akcijų dalis procentais ir t. t. Duomenys gaunami iš Juridinių asmenų registro (toliau – JAR), Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (toliau – JADIS), UAB „Creditinfo“ ir kt. šaltinių.)
1.7.	Juridinis asmuo (-ys), kurio valdymo organo narys arba dalyvis, valdantis ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų juridinio asmens akcijų (pajaus, įnašų ir pan.), asmuo nėra, tačiau jį realiai valdo per kitus asmenis	(Nurodomi juridinių asmenų pavadinimai, kodai, vadovai, buveinės, įstatinis kapitalas, akcijų dalis procentais ir t. t. Duomenys gaunami iš JAR, JADIS, UAB „Creditinfo“ ir kt. šaltinių.)
2. Šeimos nariai, artimi giminaičiai ar kiti susiję asmenys, su kuriais tiriamasis veda bendrą ūkį: (Pildoma, jeigu rengiama bendra šeimos turto tyrimo pažyma.)		
2.1.	Vardas, pavardė	
2.1.1.	Asmens kodas	
2.1.2.	Faktinė / deklaruota gyvenamoji vieta	
2.1.3.	Ryšys su tiriamuoju	(Nurodomas ryšys su tiriamuoju: jo šeimos narys, artimas giminaitis ar kitas susijęs asmuo, su kuriais vedamas bendras ūkis, pvz., sutuoktinis, sugyventinis, tėvas (jėvis), vaikas (jvaikis), brolis, sesuo ir pan.)
2.1.4.	Darbovietė (-ės), ūkinė, komercinė ar kita veikla	(Nurodomi visi su darbo santykiais siejami faktai, nustatyti tiriamuoju laikotarpiu: darbovietės, darbas pagal verslo liudijimą, autorines sutartis ar įregistravus individualią veiklą su pažyma, įsigyti leidimai verstis tam tikra veikla, žinomos darbovietės užsienyje, darbas ūkyje ir pan., t. y. bet kokie pajamas pagrindžiantys duomenys, nurodant laikotarpį nuo kada iki kada asmuo dirba (-o) ar vykdo (-ė) veiklą. Duomenys gaunami iš „Sodros“, Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro, Lietuvos darbo biržos informacinių sistemų ir iš kitų registru.)
2.1.5.	Juridinis asmuo (-ys), kurio valdymo organo narys arba	(Nurodomi juridinių asmenų pavadinimai, kodai, vadovai, buveinės, įstatinis

	dalyvis, valdantis ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų juridinio asmens akcijų (pajaus, įnašų ir pan.), yra asmuo	kapitalas, akcijų dalis procentais ir t. t. Duomenys gaunami iš JAR, JADIS, UAB „Creditinfo“ ir kt. šaltinių.)	
2.1.6.	Juridinis asmuo (-ys), kurio valdymo organo narys arba dalyvis, valdantis ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų juridinio asmens akcijų (pajaus, įnašų ir pan.), asmuo nėra, tačiau jį realiai valdo per kitus asmenis	(Nurodomi juridinių asmenų pavadinimai, kodai, vadovai, buveinės, įstatinis kapitalas, akcijų dalis procentais ir t. t. Duomenys gaunami iš JAR, JADIS, UAB „Creditinfo“ ir kt. šaltinių.)	
II SKYRIUS			
ASMENS (ŠEIMOS) TURTAS, PAJAMOS IR PATIRTOS IŠLAIDOS			
3. Asmens (šeimos) turimas turtas (Lietuvoje ir užsienyje):			
	Duomenys, jų aprašymas, duomenų šaltinis	Turto vertė (eurais)	Skirtas laikinas nuosavybės teisės apribojimas
3.1.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje registruotą nekilnojamąjį turtą, nebaigtus ar laikinus statinius (Nurodoma turto įgijimo data. Duomenys gaunami iš Nekilnojamojo turto registro, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) deklaracijų ir sąskaitų modulio, Hipotekos, Turto arešto, Vedybų sutarčių registrų. Jei asmuo tiriamuoju laikotarpiu vykdė statybas (ūkio būdu statė būstą ar kitas patalpas) – turto vertė nustatoma gavus dokumentus iš atitinkamos savivaldybės apie išduotą leidimą statybai bei deklaracijas apie statybos užbaigimą iš Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, deklaracijų ir sąskaitų modulio, siunčiant paklausimus per Lietuvos kriminalinės policijos biurą.)	Iš viso	
3.1.1.			☐
3.1.2.			☐
3.2.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje privalomą registruoti asmens kilnojamąjį turtą (Nurodomi duomenys apie nuosavybės teise valdomą, naudojamą, disponuojamą kilnojamąjį turtą: kelių transporto priemonės, traktorius, vidaus vandenų ar jūrų laivus, orlaivius, žemės ūkio techniką, ginklus ir t. t., nurodoma jų įgijimo data. Duomenys gaunami iš VI „Regitra“, Ieškomų transporto priemonių registro, Traktorių, savaeigių mašinų ir priekabų registro, Civilinių orlaivių registro, Vidaus vandenų laivų registro, Jūrų laivų registro, Civilinėje apyvartoje esančių ginklų registro.)	Iš viso	
3.2.1.			☐
3.2.2.			☐
3.3.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje asmens turimus vertybinius popierius, kriptovaliutas (Nurodomi duomenys apie taupymo ląštus, vekselius, akcijas, kriptovaliutas ir pan., nurodoma jų įgijimo data. Duomenys gaunami iš JAR, JADIS, VMI deklaracijų ir sąskaitų modulio, Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumo finansų maklerio įmonių.)	Iš viso	
3.3.1.			☐
3.3.2.			☐
3.4.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje asmens turimus brangius meno kūrinius, brangakmenius, juvelyrinius dirbinius, tauriuosius metalus, antikvarines vertybes ir kitus vertingus daiktus (Nurodoma įgijimo data. Duomenys gaunami iš VMI deklaracijų ir sąskaitų modulio, taip pat atliekant procesinius veiksmus.)	Iš viso	

3.4.1.			☐
3.4.2.			☐
3.5.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje esantį turtą, faktiškai valdomą per kitus asmenis, kurių vardu turtas registruotas (Pildoma tik nustačius tokius turto faktinio valdymo atvejus, nurodant kada ir kokio proceso (kriminalinės žvalgybos tyrimo ar ikiteisminio tyrimo) metu ir veiksmu tai užfiksuota, pateikiant asmenų, kurių vardu turtas registruotas, anketinius duomenis.)	Iš viso	
3.5.1.			☐
3.5.2.			☐
3.6.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje asmens turimą grynųjų pinigų likutį (santaupas), finansų įstaigų sąskaitose esančius pinigus, taip pat duomenys apie indėlius tiriamojo laikotarpio pabaigoje (Nurodomas kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose turimas pinigų likutis tiriamojo laikotarpio pabaigoje. Duomenys gaunami iš VMI deklaracijų ir sąskaitų modulio, bankų sąskaitų išrašų.)	Iš viso	
3.6.1.			☐
3.6.2.			☐
3.7.	Bendra turto vertė (Apskaičiuojama susumavus 3.1–3.6 eilučių duomenis.)		
4. Asmens (šeimos) turėtos piniginės lėšos tiriamojo laikotarpio pradžioje (Lietuvoje ir užsienyje):			
	Duomenys, jų aprašymas, duomenų šaltinis	Turto vertė (eurais)	
4.1.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje turimą pinigų likutį (santaupas) grynaisiais pinigais, kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose (Nurodomas kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose turėtas pinigų likutis tiriamojo laikotarpio pradžioje. Duomenys gaunami iš VMI deklaracijų ir sąskaitų modulio, bankų sąskaitų išrašų.)	Iš viso	
4.1.1.			
4.1.2.			
5. Asmens (šeimos) tiriamuoju laikotarpiu gautos teisėtos pajamos (Lietuvoje ir užsienyje):			
	Duomenys, jų aprašymas, duomenų šaltinis	Turto vertė (eurais)	
5.1.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje oficialiai gautas pajamas, susijusias su darbo santykiais, ar pajamas, gautas iš vykdomos veiklos (pvz., turto nuomos ir pan.), taip pat nedarbo išmokas, kitas socialines pašalpas (lėšas) (Nurodomi duomenys apie asmens su darbo santykiais sietinas pajamas ir fizinio asmens iš ūkinės ar komercinės veiklos (pvz., dirbant verslo liudijimo, autorinės sutarties pagrindu, ūkininkaujant, deklaruoiant privačią veiklą ir pan.) gautas pajamas, gautas nedarbo bei kitas socialines pašalpas. Duomenys gaunami iš „Sodros“ informacinės sistemos, VMI deklaracijų ir sąskaitų modulio, Lietuvos darbo biržos, savivaldybių.)	Iš viso	
5.1.1.			
5.1.2.			
5.2.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje gautas dovanas pinigais ir paveldėtas pinigines lėšas, paimtas paskolas, kitas gautas pinigines lėšas (Duomenys gaunami iš bankų ir kredito įstaigų, Nekilnojamojo turto registro, VMI deklaracijų ir sąskaitų modulio, VMI informacinio pranešimo formos PRC907, kitų registru.)	Iš viso	
5.2.1.			
5.2.2.			

5.3.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje gautas pajamas iš dividendų, palūkanų, vertybinių popierių, kriptovaliutų, žetonų apyvartos ar kitų operacijų su turtinėmis teisėmis, taip pat kitas deklaruotas ar kitu teisėtu būdu gautas pajamas (Duomenys gaunami iš VMI, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT), Lietuvos kriminalinės policijos biuro (toliau – LKPB) Sunkaus ir organizuoto nusikalstamumo tyrimo 4-osios valdybos, VMI deklaracijų ir sąskaitų modulio, banko sąskaitų išrašų ir iš kt. registru. Nurodomi duomenys apie gautas pajamas iš dividendų, palūkanų, vertybinių popierių pardavimų, draudimo išmokų, grynųjų pinigų įnešimų ir kt. pajamas.)	Iš viso
5.3.1.		
5.3.2.		
5.4.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje gautas pajamas už parduotą nekilnojamąjį ir registruotą kilnojamąjį turtą (Duomenys gaunami iš Nekilnojamojo turto registro, VMI deklaracijų ir sąskaitų modulio, bankų sąskaitų išrašų.)	Iš viso
5.4.1.		
5.4.2.		
5.5.	Bendra teisėtų pajamų suma (Apskaičiuojama susumavus 5.1-5.4 eilučių duomenis.)	
6. Asmens (šeimos) tiriamojo laikotarpio išlaidos (Lietuvoje ir užsienyje):		
	Duomenys, jų aprašymas, duomenų šaltinis	Turto vertė (eurais)
6.1.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje patirtas išlaidas nekilnojamajam ir registruotam kilnojamajam turtui (kelių transporto priemonėms, traktoriams, vidaus vandenų ar jūrų laivams, orlaiviams, žemės ūkio technikai, ginklams ir t. t.) įsigyti	Iš viso
6.1.1.		
6.1.2.		
6.2.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje patirtas išlaidas kitiems brangiems daiktams ir objektams (meno kūriniams, brangakmeniams, juvelyriniams dirbiniams, tauriesiems metalams, antikvarinėms vertybėms, gyvūnams, augalams, buitinei technikai ir t. t.) įsigyti	Iš viso
6.2.1.		
6.2.2.		
6.3.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje patirtas išlaidas vertybiniams popieriams (akcijoms, taupymo lakštams ir pan.) įsigyti, investicijos į juridinių asmenų veiklą (įnašai, paskolos ar turto perleidimai), investicinių draudimų, pensijų fondų įmokos	Iš viso
6.3.1.		
6.3.2.		
6.4.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje kitiems asmenims suteiktas (grąžintas) paskolas, sumokėtas palūkanas, dovanas pinigineis lėšomis ar kitus piniginius pervedimus	Iš viso
6.4.1.		
6.4.2.		
6.5.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje patirtas išlaidas ūkio reikmėms, kitas sąnaudas turtui ar įsipareigojimams administruoti, pragyventi ir kitas patirtas	Iš viso

	išlaidas (Nurodomi duomenys apie būsto išlaikymą, mokesčius, pragyvenimo, gydymosi išlaidas, išlaidas pramogoms (kelionių, sporto, kazino, azartinių lošimų ir kt. išlaidos), išlaidas daiktui pastatyti, įsirengti, remontuoti ir pan. Vertinant pragyvenimo išlaidas, jeigu neturima tikslių duomenų, gali būti remiamasi Lietuvos statistikos departamento nustatytais rodikliais apie vidutinės statistinės išlaidas.)	
6.5.1.		
6.5.2.		
6.6.	Duomenys apie Lietuvos Respublikoje ir užsienyje patirtas išlaidas siekiant vykdyti ar vykdant Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso uždraustą veiką (Pildoma nustačius patirtas išlaidas siekiant vykdyti ar vykdant Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso uždraustą veiką (pvz., kontrabandos, neteisėtos prekių apyvartos daiktams ar prekėms įsigyti), nurodant kokiais kriminalinės žvalgybos ar ikiteisminio tyrimo veiksmais bei kada tai užfiksuota.)	Iš viso
6.6.1.		
6.6.2.		
6.7.	Bendra patirtų išlaidų suma (Apskaičiuojama susumavus 6.1–6.6 eilučių duomenis)	
III SKYRIUS NUSIKALSTAMOMIS VEIKOMIS PADARYTOS ŽALOS ATLYGINIMO UŽTIKRINIMAS		
	Duomenys	Reikšmė
7.	Nusikalstama veika padarytos žalos dydis (eurais) (Pagal faktines aplinkybes ar (ir) pagal pareikštą ieškinį.)	
8.	Iš viso užtikrinta žalos atlyginimo (eurais) (Apskaičiuojama susumavus 9 ir 10 eilučių duomenis.)	
9.	Savanoriškai atlygintos nusikalstama veika padarytos žalos dydis ir sugrąžinto turto vertė (eurais)	
10.	Turto, į kurį laikinai apribota nuosavybės teisė, ir paimto turto (daiktų), kuriam netaikomas laikinas nuosavybės teisės apribojimas, vertė (eurais)	
11.	Nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo užtikrinimas (procentais) (8 eilutės duomenys dalijami iš 7 eilutės duomenų ir dauginama iš 100.)	
IV SKYRIUS TURTO TYRIMO IŠVADOS (Pildoma baigiant turto tyrimą. Duomenys apskaičiuojami susumavus turto tyrimo pažymos II skyriaus 3-6 eilučių duomenis.)		
	Duomenys	Reikšmė (eurais)
12.	Duomenys apie pinigų likutį (santaupas) grynaisiais pinigais, kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose tiriamojo laikotarpio pradžioje (Nurodomi 4.1 eilutės duomenys.)	
13.	Turto tyrimo metu nustatyta bendra gautų teisėtų pajamų suma (Nurodomi 5.5 eilutės duomenys.)	
14.	Bendra tiriamojo laikotarpio pradžioje turimų piniginių lėšų ir gautų pajamų suma (Nurodoma 12 ir 13 eilučių suma.)	
15.	Duomenys apie turto tyrimo metu nustatytą išlaidų sumą (Nurodomi 6.7 eilutės duomenys.)	
16.	Duomenys apie pinigų likutį (santaupas) grynaisiais pinigais, finansų įstaigų sąskaitose, duomenys apie indėlius tiriamojo laikotarpio pabaigoje (Nurodomi 3.6 eilutės duomenys.)	
17.	Skirtumas tarp teisėtų pajamų ir išlaidų (Apskaičiuojama iš 14 eilutės atėmus 15 ir 16 eilučių duomenis. Jeigu gaunamas neigiamas skaičius, patirtos išlaidos viršija deklaruotas ar kitu teisėtu būdu grindžiamas pajamas. Esant neigiamam skaičiui, vertinama, ar galbūt iš neteisėtų pajamų asmens įgyto po 2010 m. gruodžio 11 d. nuosavybės teise ar	

<i>per kitus asmenis valdomo turto (jo dalies) vertė viršija 500 MGL.)</i>	
--	--

„Atsižvelgdamas į turto tyrimo išvadas nusprendžia:

☐ baigti turto tyrimą.

(Kai visiškai (100 proc.) užtikrintas nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimas ir (ar) teisėtos pajamos viršija išlaidas (turtas įgytas teisėtomis pajamomis), ir (ar) nėra pagrindo pradėti kitos galimai padarytos nusikalstamos veikos tyrimo ar išplėstinio turto konfiskavimo procedūros.)

☐ baigti turto tyrimą ir perduoti informaciją VMI vertinti pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymą.

(Kai visiškai (100 proc.) užtikrintas nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimas ir (ar) nėra pagrindo pradėti kitos galimai padarytos nusikalstamos veikos tyrimo ar išplėstinio turto konfiskavimo procedūros ir kai išlaidos viršija teisėtas pajamas ir yra pagrindas manyti, kad asmens pajamos nėra apmokestintos teisės aktų nustatyta tvarka ar turtas įsigytas už teisės aktų nustatyta tvarka neapmokestintas lėšas.)

☐ skirti užduotį atlikti objektų tyrimą atliekamame ikiteisminiame tyrime.

(Kai išlaidos viršija teisėtas pajamas daugiau nei 250 MGL ir yra pagrindas manyti, kad asmeniui galėtų būti skiriama baudžiamojo poveikio priemonė – išplėstinis turto konfiskavimas arba turto konfiskavimas, kai ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas dėl BK 189¹ straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos ir išlaidos viršija teisėtas pajamas daugiau nei 500 MGL, taip pat kitais atvejais, kai yra pagrindas skirti užduotį atlikti objektų tyrimą. Gavus specialisto išvadą priimami sprendimai dėl tolesnių turto tyrimo veiksmų tikslingumo.)

☐ inicijuoti Civilinio turto konfiskavimo įstatyme nustatytą turto civilinio konfiskavimo procedūrą.

(Kai yra pagrindas manyti, kad turtas ir iš jo gauta turtinė nauda nėra gauti teisėtu būdu ir kai šio turto bendra vertė neatitinka nurodyto Civilinio turto konfiskavimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje asmens ar asmenų teisėtų pajamų ir šis skirtumas viršija 2 000 bazinių bausmių ir nuobaudų dydžio sumą.)

Turto tyrimą atliko

(Pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

SUDERINTA

(Prokuroro pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [I-270](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2020-08-27, i. k. 2020-17940

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-413](#), 2018-12-31, paskelbta TAR 2018-12-31, i. k. 2018-22011

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2018 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. I-219 „Dėl Rekomendacijų dėl turto tyrimo patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-270](#), 2018-06-27, paskelbta TAR 2020-08-27, i. k. 2020-17940

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2018 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. I-219 „Dėl Rekomendacijų dėl turto tyrimo patvirtinimo“ pakeitimo